

ENT

EXT

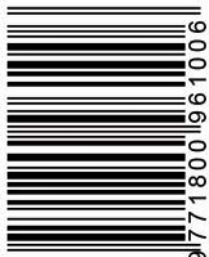
časopis za uređenje prostora i arhitekturu

---

dr DUŠAN VUKSANOVIĆ d.i.arh.
XIV BIJENALE ARHITEKTURE U VENECIJI
JASMINA SALKOVIĆ spec.sci.arh.
RENAULT ALLIANCE - PODGORICA I RADANOVIĆI
TIVAT HEIGHTS VILE SA APARTMANIMA
KADA POZNATE ARHITEKTE UREĐUJU SVOJ DOM
STVORITE SOPSTVENU SPA OAZU

BROJ 12 | Podgorica, avgust-septembar 2014.

ISSN 1800-9611

9771800961006

ENT

EXT

SINCE 1991.

enterijeri & eksterijeri

NAJSAVREMENIJI PROIZVODI ZA
OPREMANJE ENTERIJERA I EKSTERIJERA

FLOOR
GRES
MADE IN FLORIM

rex
CERAMICHE ARTISTICHE
MADE IN FLORIM

Villeroy & Boch
1748

Listone
Giordano

PORCELANOSA® Grupo

PAMESA
CERAMICA

Jacuzzi

hansgrohe

effegibi®

TRE-TRE-PIU®

DURAVIT

■ GEBERIT

TIKKURILA

GESSI

www.entext.me

ENTEXT D.O.O. / PODGORICA, CETINJSKI PUT BB / TEL/FAX: +382 20 260 831 / E-MAIL: salonpg@entext.me

Villeroy & Boch

1748

Entext je stručni, periodični i edukativni časopis iz svijeta dizajna enterijera, eksterijera i arhitekture. Namijenjen je prezentaciji kompanije Entext, salona enterijera Entext i naših partnera, kao i svima koji se profesionalno bave dizajnom i arhitekturom ili su zainteresovani da unaprijede sopstveno znanje i informisanost iz tih oblasti.

O NAMA:

Naša misija je predstaviti prostor kroz boje i teksture proizvoda. Doživljenim formacijama, inspiracijama, pokazati kako ljudi mogu transformisati prostor u jedinstveni i personalizovani izraz sebe. Mi pokušavamo da ohrabrimo ljude da shvate šta mogu biti pomažući im da svoje vizije pretvore u realnost.

Zastupnici smo kompanija koje u svijetu keramike, sanitarija, opreme i namještaja za kupatila, parketa, vrata i ostalih materijala važe kao sinonim za kvalitet. Ponosni smo zbog toga jer je to saradnja sa kompanijama koje postavljaju standarde kvaliteta, koje su najbolji inovativni proizvođači i koje sa atraktivnim dizajnom unapređuju stil života. U našim salonima naći ćete sve potrebno za izgradnju i opremanje kupatila, saune, bazena i svih ostalih stambenih i poslovnih prostora, kao i proizvode potrebne za njihovo lakše i kvalitetnije postavljanje.

VLASNIK I OSNIVAČ:
Entext d.o.o

IZDAVAČ:
Entext d.o.o

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNICI:
Marta Jovičević
Ana Radonjić

GRAFIČKI DIZAJN:
Marta Jovičević

SARADNICI:
Tamara Bačlija
Marko Marković

ŠTAMPA:
Grafo Group d.o.o
TIRAŽ:
1000

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Centralna biblioteka Đurđe Crnojević
Cetinje
71/72

ENTEXT: časopis za uređenje prostora i arhitekturu
Glavni i odgovorni urednici Marta Jovičević i Ana Radonjić,
- 2014, br. 12
Podgorica (Donja Gorica bb): Entext, 2014
(Grafo Group d.o.o, Podgorica). - 28 cm

Dvomesečno.
ISSN 1800-9611 = Entext
COBBIS.GC-ID 20370960

04 AKTUELNOSTI XIV Bijenale arhitekture u Veneciji

12 PORTRET ARHITEKTE dr Dušan Vuksanović d.i.arh.

18 PORTRET ARHITEKTE Richard Meier

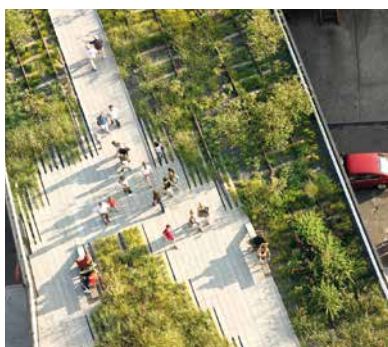
SADRŽAJ

24 PORTRET DIZAJNERA
Niko Kralj

46 NADA ARHITEKTURE
Jasmina Salković spec.sci.arh.

52 ARHITEKTURA
Pejzažna arhitektura

- 06. Belgrade Design Week 2014.
- 08. Tivat Heights vile sa apartmanima
- 10. Renault Alliance u Podgorici i Radanovićima
- 30. Keramika sa teksturom drveta
- 32. Keramika kao zidna dekoracija
- 34. Duravit
- 38. Antonio Lupi
- 42. Ceramica Catalano
- 58. Kada poznate arhitekta sređuju svoj dom
- 64. Vodeći brendovi u uređenju kupatila
- 68. Staklena stijena na kadi i tuš paravani: Da ili ne?
- 70. Tajne majstora enterijera: šta to prostore čini prelijepim i udobnim
- 72. Stvorite sopstvenu oazu
- 74. Dizajn enterijera kancelarija Coca Cola u Londonu
- 76. Monohromatske Lego kocke za arhitekta

www.labiennale.org

Umjetnički direktor: **Rem Koolhaas**

Predsjednik Venecijanskog bijenala: **Paolo Barata**

65 zemalja učestvuje u Nacionalnim postavkama, od toga 11 zemalja prvi put

70 Univerziteta učestvuje u okviru segmenta Biennale Sessions

Komesari Crnogorskog paviljona, 14. Međunarodna izložba arhitekture, Bijenale u Veneciji:

Dijana Vučinić (DVARP), Nebojša Adžić (predsjednik Saveza arhitekata Crne Gore), Boštjan Vuga (Sadar+Vuga),

Simon Hartman (Studio HHF, Bazel) i tandem Andreas i Ilka Rubi (Ruby Press, Berlin)

SVAKA OD OVIH ZGRADA JE DIO GRADA, DIO ISTORIJE I DIO DANAŠNJEG DRUŠTVA I IZVAN JE SVOG INICIJALNOG KONTEKSTA. OVO SU OBJEKTI KOJI NOSE PROŠLOST – JUGOSLOVENSKU I CRNOGORSKU.

XIV BIJENALE ARHITEKTURE U VENECIJI

Autorski tim projekta za crnogorski nacionalni paviljon ovogodišnjeg XIV Bijenala arhitekture koji se od 7. juna do 23. novembra održava u Veneciji, čine: Dijana Vučinić (Studio DVARP, Podgorica), Nebojša Adžić (predsjednik Saveza arhitekata Crne Gore), Boštjan Vuga (Studio SADAR+VUGA, Ljubljana), Simon Hartman (Studio HHF, Bazel) i tandem Andreas i Ilka Rubi (Ruby Press, Berlin). Riječ je o renomiranim stvaraocima koje crnogorska javnost već poznaje, prije svega zahvaljujući organizaciji Ljetnje škole arhitekture Kotor APSS (koji već dvije godine postoji u okviru Kotor Arta) i pokretanja Salona crnogorske arhitekture na Cetinju. Tim iz Crne Gore je svojom idejom uspješno od-

govorio na temu „Fundamentals“ („Osnove“) najznačajnije smotre arhitekture u svijetu, koju je zadao njen ovogodišnji umjetnički direktor Rem Kolhas.

Naravno, i Kolhas je svjetsko ime arhitekture koga smo imali priliku da ugostimo i upoznamo kada je sa Marinom Abramović u oktobru 2012. godine na Cetinju promovisao koncept Marina Abramović Community Centre „Obod“ Cetinje (MACCOC). Njegova namjera za ovogodišnje Bijenale, nakon izdanja posvećenih slavljenju savremenosti, bila je da se fokusira na istoriju – na neizbježne elemente kompletne arhitekture koje je koristio svaki arhitekta, svuda i u svako vrijeme i na evoluciju nacionalnih arhitektura u posljed-

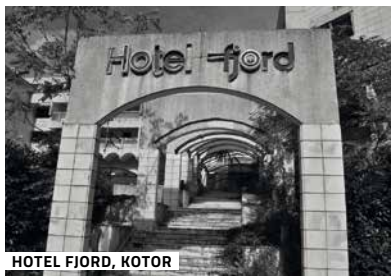
SPOMEN-DOM NOB-a, KOLAŠIN

KAJAKAŠKI KLUB GALEB, PODGORICA

DOM REVOLUCIJE, NIKŠIĆ

HOTEL FJORD, KOTOR

njih sto godina.

Zamisao umjetničkog direktora Rema Kolhasa je bila da se sve zemlje učesnice uključe u jednu temu „Apsorpcija moderne: 1914 – 2014“. Zato se autorski tim koncepta crnogorskog paviljona odlučio na prezentaciju prikaza četiri kompleksne zgrade graditeljskog nasljeđa nakon Drugog svjetskog rata, sa potencijalnim scenarijom razvoja.

Projekat koji su prezentovali, pod nazivom „Prikrivena blaga“ (Treasures in Disguise), je priča o četiri kompleksne zgrade poslijeratnog graditeljskog

nasljeđa, sa potencijalnim scenarijom razvoja. Riječ je o objektu kajakaškog kluba „Galeb“ (plaža „Labud“ u Podgorici, 1960, arhitekta Vukota Tupa Vukotić), Spomen-domu NOB-a u Kolašinu (1976, arhitekta Marko Mušić), Domu revolucije u Nikšiću (1979, arhitekta Marko Mušić) i Hotelu „Fjord“ u Kotoru (1986, arhitekta Zlatko Ugljen).

Svaka od ovih zgrada je dio grada, dio istorije i dio današnjeg društva i izvan je svog inicijalnog konteksta. Ovo su objekti koji nose prošlost – jugoslovensku i crnogorsku.

OBJEKTI SU ODABRANI U ODNOSU NA SAMU TEMU BIJENALA, TU APSORPCIJU MODERNE. KADA JE CRNA GORA U PITANJU, VJERUJEMO DA JE JEDAN OD NAJZNAČAJNIJIH PERIODA U ARHITEKTURI - I DRUŠTVU UOPŠTE - BIO TAJ PERIOD JUGOSLOVENSKE MODERNE, PERIOD PREPORODA. TAKO SMO I ODABRALI OBJEKTE.

MONTENEGRO

BELGRADE DESIGN WEEK | OKTOBAR 9-11.2014.

www.belgradedesignweek.com

Beogradska nedelja dizajna biće održana od 6. do 11. oktobra, a centralni segment programa tradicionalno će biti međunarodna konferencija koja će okupiti neke od najvećih kreativnih umova iz više od 20 zemalja, ovoga puta na temu "Brand New World".

Konferencija devetog izdanja BDW predstaviće od 9. do 11. oktobra neke od zvijezda kreativnih industrija - brendinga, dizajna, arhitekture, izdavaštva, advertajzinga, mode, medija, filma, preduzetništva i kulture, koji će govoriti o stvaranju novih vrijednosti u današnjem užurbanom svijetu.

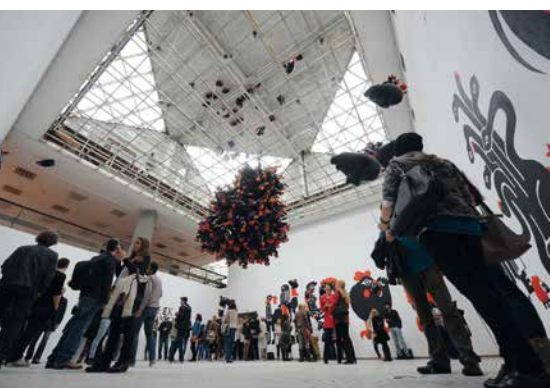
Među učesnicima su najavljeni: **Massimiliano Fuksas, Zuzanna Skalska, Michel Rojkind, Tom Strala, Christian Kerez, BBH/ Bartle Bogle Hegarty, Ralph Nauta/Studio Drift, Nicolas le Moigne, Idis Turato, Nicholai Wiig Hansen, Jonas Wagell, Guido Woska/Designit, Omar Sosa, Svein Haakon Lia & Astrid Feldner/Bleed, Sabina Lang & Daniel Baumann/ Lang /Baumann, Ido Garini/Studio Appetit, Gavrilo Božović / restons-serieux, Igor Kordey, Irena Kilibarda,**

Miloš Dimčić, Kim Herforth Nielsen/3XN, Murat Tabanlıoğlu, Satya Sheel/Metrovalley, Bojana Drača/Farrah Floyd, Vladimir Melentijević, Saša Vidaković/SVIDesign, Ana Rajčević, Marc Viardot/Laufen...

Nedelja dizajna, osim konferencije, nudi i program izložbi "Dizajnpark", profesionalne radionice "Dizajnlabs" i gradski program "BDW Premiers".

Prošle godine BDW je skrenula pažnju na problem Muzeja savremene umjetnosti u Beogradu, koji je zatvoren već godinama zbog nezavršene rekonstrukcije. Vrata MSUB-a na Ušću privremeno su otvorena za vrijeme osme BDW izložbama "Dizajnparka" i modnom revijom Dragane Ognjenović.

Novina ovogodišnje BDW, čija je generalna tema "Sense squared" je to što se održava pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Srbije i gradonačelnika Beograda, u saradnji sa Privrednom komorom Srbije i uz podršku ambasada i institucija Japana, Holandije, Švajcarske, Njemačke, Meksika i Izraela.

Listone
Giordano®

www.listonegiordano.com

TIVAT HEIGHTS / 3 VILE SA APARTMANIMA

Naziv projekta:

Tivat Heights (12 apartmana u 3 vile: Vila Cadmeia, Vila Illyria, Vila Harmonia)

Lokacija: Kavač, Tivat

Arhitektonski biro: Enforma doo, Dobrota

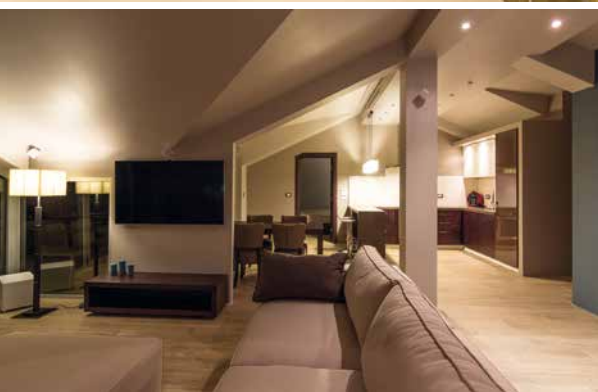
Investitor: Catareos d.o.o.

Godina projektovanja: 2009.

Godina realizacije: 2012./2014.

Tivat Heights vile sa apartmanima nude privatnost, mir i tišinu u srcu prirode a opet na samo par kilometara od svih modernih objekata. Dizajnirani po zapadnom standardu od stane nagrađivanog arhitekta, ovi prostrani apartmani od 120m² pogodni su za život tokom cijele godine. Sadrže eco friendly sisteme grijanja i hlađenja, panoramske prozore za maksimalni ugođaj i uživanje u pogledu i prelijepim zalascima sunca u Tivatskom zalivu, Spa prostorije sa bazenom, saunom, jacuzzi-jem, prostrane terase i uređene vrtove.

Italijanski brendovi keramike Cerim i Casa Dolce Casa doprinijeli su da apartmani odišu toplinom i prijatnom atmosferom, dok su Hansgrohe tuš setovi i česme, Catalano sanitarije i Zehnder sušaći za peškire unijeli eleganciju i prefinjenost u prostor.

FOTOGRAFIJA: MARTIN KMET

GESSI

AUTO CENTAR RENAULT DACIA NISSAN

Naziv projekta: Auto Centar Renault Dacia Nissan
Lokacija: Podgorica
Investitor: Alliance d.o.o. Podgorica
Godina projektovanja: 2008.
Godina realizacije: 2009.

Objekat je planiran namjenski kao Auto centar za brendove Renault, Dacia i Nissan.

Investitor je ALLIANCE doo iz Podgorice koji je uvoznik Renault, Dacia i Nissan za Crnu Goru i Albaniju.

Objekat od korisne 3500kvm površine je izgrađen na parceli od 8000kvm u naselju Donja Gorica pored Cetinjske Magistrale.

Kao baza za projektovanje su uzeti Renault-Nissan standardi koji podrazumijevaju organizaciju prostora, komunikacije, enterijer i vizuelni identitet.

U sklopu objekta se nalaze:

- Izložbeni salon Renault, izložbeni salon Dacia, izložbeni salon Nissan, Renault Minute servis, PRO+ i Renault Sport centar, Servis za „tešku“ mehaniku i električku, servis za karoserijske opravke, magacin rezervnih djelova sa pratećim sadržajima i punktom za maloprodaju, linija za tehnički pregled i registraciju vozila, 4 mjesta za ručno pranje vozila, linija za automatsko pranje vozila (četke), Caffe na 2 nivoa sa panoramskim pogledom na servis, tehničke prostorije kao pod-

stanica za klimatizaciju, REC soba, kompresorska stanica itd. Na spratu se nalaze kancelarije, sala za sastanke, kuhinja i trpezarija, vešernica, muška garderoba, ženska garderoba sa pripadajućim kupatilima.

RENAULT ALLIANCE POSLOVNO STAMBENI OBJEKAT U RADANOVIĆIMA

Naziv projekta:

Renault Alliance poslovno stambeni objekat

Lokacija: Radanovići

Odgovorni projektant i autor projekta:

Mirka Đurović, dipl.inž.arh. - Projektantski

biro: Arhient d.o.o. Podgorica

Investitor: Alliance d.o.o. Podgorica

U više nego uspješnoj saradnji Entext kompanije i Alliance d.o.o. u opremanju objekata u Podgorici i Radanovićima bili su zastupljeni sledeći svjetski brendovi:

Banos 10 i Aquaestil kade i tuš paravani, keramika: Floor Gres, Rex ceramiche, Cerim, Casa Dolce Casa, Pamesa, Azulev, Dune/ sanitarije Villeroy & Boch, Catalano, Flaminia/ ugradni vodokotlići i tipke Geberit/ česme i tuševi: Hansgrohe, Gessi, Paini/ Inda tuš paravani i galanterija/ Mobiliario Royo, s.a. kupatilski namještaj i oledala/ Tarkett parketi i laminati/ sušaći peškira Zehnder/ Henkel veziva ljepila i fugomali; itd...

ARHITEKTURA | IZRAZ I STANJE DRUŠTVA

dr Dušan Vuksanović, d.i.arh.
Redovni profesor na Arhitektonskom fakultetu u Podgorici

Prof. dr Dušan Vuksanović završio je Arhitektonski fakultet Univerziteta u Beogradu. Magistrirao je na Građevinskom fakultetu Univerziteta u Ljubljani, a doktorirao je 1997. godine na Arhitektonskom fakultetu u Beogradu, na temu "Tradicionalna arhitektura na teritoriji Crne Gore i bioklimatizam". Akademsku i profesionalnu karijeru započeo je na Građevinskom fakultetu 1981. godine, na kojem je bio angažovan do 2006. godine, kada, kao vanredni profesor, svoj angažman nastavlja na Arhitektonskom fakultetu, na kojem je 2008. godine izabran za redovnog profesora. Za dekana Arhitektonskog fakulteta Univerziteta Crne Gore izabran je 2013. godine. Njegov naučno-istraživački angažman vezan je za oblasti koje se međusobno prožimaju: istraživanja bioklimatskih/ekoloških aspekata tradicionalne vernakularne arhitekture i istraživanja vezana za energetske efikasnost zgrada. Rezultati istraživanja publikovani su u monografijama, studijama, radovima objavljenim u časopisima i zbornicima radova sa međunarodnih i domaćih skupova. Njegovo profesionalno angažovanje, kao projektanta i urbaniste, obuhvata projekte objekata različite namjene, gdje su među izvedenim najznačajniji Medicinski fakultet u Podgorici, Kripta-sala Sabornog hrama Hristovog Vaskrsenja i rekonstrukcija "Banje" sa uređenjem obala Ribnice do Kapadžića mosta, kao i urbanističke planove, uglavnom vezane za teritoriju Opštine Podgorica. Profesor Vuksanović je nacionalni ekspert za oblast energetske efikasnosti zgrada,

angažovan na izradi regulative i edukaciji stručnjaka (sertifikovan za energetske preglede zgrada i za vršenje obuke za energetske preglede zgrada). Član je Odbora za tehničke nauke Crnogorske akademije nauka i umjetnosti, član Međunarodnog društva za sunčevu energiju ISES i član američkog Društva edukatora u oblasti nauke o zgradama SBSE. Član je Inženjerske komore i potpredsjednik Crnogorske asocijacije za zemljotresno inženjerstvo CAZI, kao i potpredsjednik upravnog odbora Savjeta za ekološku gradnju Crne Gore GBC ME.

▪ ***Na samom početku našeg razgovora napravili ste kratak osvrt na javni prostor Crne Gore i njegovo trenutno stanje, razdoblje u Crnoj Gori i u cijelom regionu u doba kada društvo prolazi kroz tranziciju i dugotrajne posljedice tog perioda koje su danas itekako evidentne. Objasnili ste nam da je javni prostor ključno mjesto na kojem se danas vide ti socijalni odnosi i kontradikcije, svakodnevno poprište različitih borbi i sukoba, tačka u kojoj se presijecaju interesi države i ostalih društvenih aktera...***

Arhitektura koja se događa u našoj sredini tokom perioda tranzicije, kako je zvanično označen period u kojem živimo od devedesetih, prilično brzo se uspostavila u svakom smislu: programskom, stilskom i u svim aspektima jezika arhitekture, i nadasve u pogledu odnosa prema prostoru, kako u fizičkom smislu, tako i u odnosu prema njegovim resursima... Dakle, riječ je o arhitekturi koja je i u ovom slučaju izraz stanja u društvu, i (materijalizovani) izraz ukupnih kapaciteta društva u kojem nastaje. Ono što je zapanjujuće i danas je činjenica da se tendencija bezdušne devastacije prostora i prirodnih resursa nastavlja, uprkos tolikim i zvaničnim nalazima i konstatacijama, kao i brojnim strategijama, programima i planovima, namijenjenim sanaciji stanja i usmjeravanju razvoja u skladu sa principima održivosti.

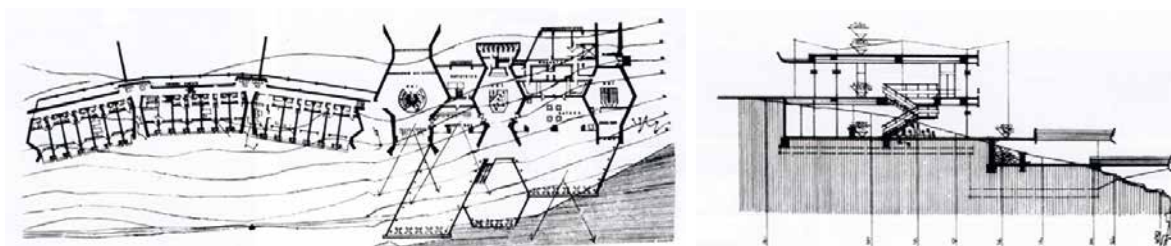
▪ ***Kao posljedica svega gore navedenog, koja je to onda arhitektura koja je najzastupljenija kod nas, koji je to dominantni model, ako pri tome uzmemo u obzir glavne nosioce tog procesa. Da li nam uprkos svemu ipak možete navesti neke dobre primjere arhitekture novijeg datuma?***

Dobili smo arhitekturu kod koje se u domenu rezidencijalne namjene promovišu vile, bilo porodične, ili za rentiranje, čija arhitektura predstavlja izraz programskih pretenzija i aspiracija, i naravno estetike, nove društvene elite, formirane u metežu slamanja prethodnog društvenog ustrojstva i ubrzanog uspostavljanja novog društvenog poretka (kao prilično vulgarna

lokalna manifestacija novog svjetskog poretka). Dominantni model su svakako "stambeno-poslovni objekti", kod kojih značajan, ili možda čak dominantan udio imaju zgrade srednje spratnosti čiji je arhitektonski izraz u skladu sa jezikom aktuelne savremene arhitekture. Ozbiljan problem i kod ovog modela arhitekture je, po pravilu, u ignorisanju konteksta i prekomjernoj eksploataciji kapaciteta lokacije.

HOTEL "PODGORICA"

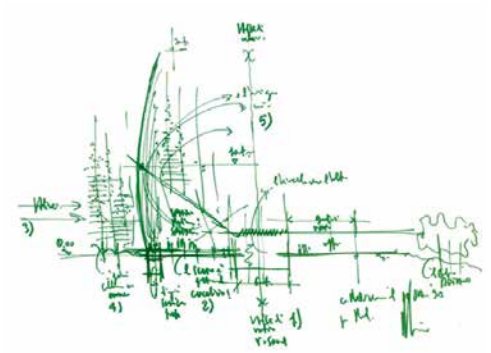
STATUS PRIMJERA DOBRE ARHITEKTURE NESPORNO PRIPADA HOTELU "PODGORICA" U POGLEDU KONCEPTA, ODNOSA PREMA MORFOLOGIJI TERENA I POSEBNO ZBOG ORIGINALNOSTI U KORIŠĆENJU LOKALNOG MATERIJALA: RIJEČNOG OBLUTKA "BUBULJA".

DA JE DRUGAČIJE POIMANJE ODNOSA PREMA PROSTORU, ODNOSNO MJESTU NA KOJEM SE GRADI I NJEGOVOM PRIRODNOM I GRAĐENOM OKRUŽENJU MOGUĆE, MOŽEMO SE UVJERITI VEĆ U NAJBЛИŽEM ZAPADNOM SUSJEDSTVU - HRVATSKOJ.

HOTEL "CROATIA"

RENCO PIANO - NOVA KALEDONIJA

Pokušaj da se ipak izdvoji dobra arhitektura novijeg datuma zaista se svodi na nekoliko "rijetkih bisera", među kojima prvo mjesto nesporno pripada hotelu "Podgorica", u pogledu koncepta, odnosa prema morfologiji terena i ukupnom kontekstu lokacije, i posebno zbog originalnosti u korišćenju lokalnog materijala: riječnog oblutka "bubulja".

▪ **Jedan od ključnih aspekata koji nedostaje kako bi se bolje uvidjele neke stvari je nepostojanje arhitektonske kritike. Rekli ste da bi arhitektonska kritika kao takva imala snagu da skrene pažnju javnosti i da na neki način otvori oči građanima.**

Uprkos snazi vladajućeg ukusa i nepisanom pravilu/principu nemilosrdnog "iskorišćenja" lokacije, značajnu korektivnu ulogu, iako u teško predvidljivoj mjeri, mogla bi imati arhitektonska kritika koja objektivno ne postoji u Crnoj Gori. Ne gajeći iluzije da bi stručna, a posebno laička javnost, u većoj mjeri, prihvatila sudove i ocjene kritike, jer se, naravno, više vjeruje onom što se priča, i u toj sferi uspostavljenim kriterijumima, ipak bi riječ kritike, kao javna riječ, neminovno otvorila šansu i za drugačije gledanje na arhitekturu, a time i za drugačije shvatanje pojma "dobre arhitekture".

▪ **Pomenuli ste nam Vaš skorašnji boravak u Sloveniji i Hrvatskoj. Da li biste mogli da prenesete impresije sa putovanja našim čitaocima?**

Da je drugačije poimanje odnosa prema prostoru,

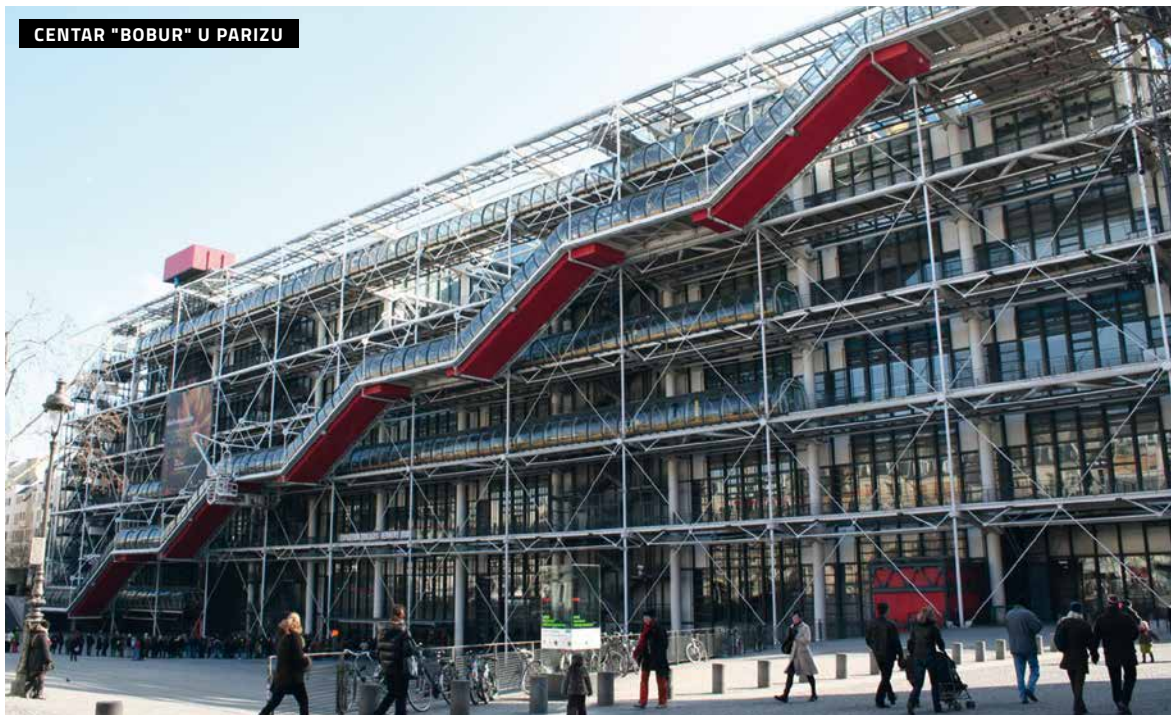
odnosno mjestu na kojem se gradi i njegovom prirodnom i građenom okruženju moguće, možemo se uvjeriti već u najbližem zapadnom susjedstvu - Hrvatskoj. Konkretno imam u vidu nedavno iskustvo iz Dubrovačke regije, u okviru koje bih izdvojio Cavtat sa neposrednim okruženjem, a posebno bih skrenuo pažnju na hotel "Kroacija" (otvoren 1973.), kod kojeg se (naravno) i poslije toliko godina iskazuje vitalnost primijenjenog koncepta i vrijednosti jedne cjelovite realizacije, i time na kreativan način afirmiše ideja o harmoniji sa prirodom.

▪ **Kojeg arhitektu sa svjetske scene biste izdvojili i zašto?**

U pokušaju izdvajanja nekog arhitekta sa svjetske scene, u kontekstu razmatrane orijentacije u arhitekturi, opredijelio bih se možda za Renca Piana (Renzo Piano) čiji projekti predstavljaju nadahnutu reinterpretaciju modela iz određenog konteksta, pri čemu je ostvarena i prirodna sprega i prožimanje sa ekološkim principima proisteklim iz lokalnih posebnosti. Projekat koji vjerovatno predstavlja najsnažniji izraz pomenute orijentacije je Kulturni centar Jean Marie Tjibaou, Noumea, Nova Kaledonija (1998.). Inače svjetski slavan Piano je postao kroz projekat Centra "Bobur" u Parizu (u tandemu sa Ričardom Rodžersom) koji je krajem sedamdesetih izazvao senzaciju i osporavanja gotovo ravna onima koje je svojevremeno izazvala Ajfelova kula.

▪ **Koje su teme i koja su istraživanja važna za crno-**

CENTAR "BOBUR" U PARIZU

gorsku arhitekturu? Ima li ih dovoljno kod nas?

Bavljenje temama kvaliteta u arhitekturi koje se tiču pitanja odnosa prema kontekstu i ukupne uravnoteženosti arhitekture sa prirodnim i stvorenim karakteristikama lokacije ima izuzetan značaj u procesu edukacije za profesiju arhi-

dio svog profesionalnog angažmana posvetio upravo temama vezanim za interakcije između arhitekture i prirodnog okruženja, iskazanim, prije svega, u karakterističnim energetske tokovima, jasno govori o mojim ličnim stavovima u ovoj sferi. Ove teme suštinski su povezane sa ekološkim aspektima arhitekture, a ideja je to-

BAVLJENJE TEMAMA KVALITETA U ARHITEKTURI KOJE SE TIČU PITANJA ODNOSA PREMA KONTEKSTU I UKUPNE URAVNOTEŽENOSTI ARHITEKTURE SA PRIRODNIM I STVORENIM KARAKTERISTIKAMA LOKACIJE IMA IZUZETAN ZNAČAJ U PROCESU EDUKACIJE ZA PROFESIJU ARHITEKTE. NAIME, MOJ UTISAK JE DA SE OVIM PITANJIMA NE POSVEĆUJE ADEKVATNA PAŽNJA, TAKO DA JE, PO MOJOJ OCJENI, NEDOVOLJNO JASNO SA KAKVIM STAVOVIMA, U RAZMATRANOM KONTEKSTU, ZAPOČINJU SVOJU PROFESIONALNU KARIJERU NAŠI STUDENTI.

tekte. Naime, moj utisak je da se ovim pitanjima ne posvećuje adekvatna pažnja, tako da je, po mojoj ocjeni, nedovoljno jasno sa kakvim stavovima, u razmatranom kontekstu, započinju svoju profesionalnu karijeru naši studenti.

▪ ***Recite nam nešto više o eko-arhitekturi i bioklimatizmu, o arhitekturi u odnosu na zatečeni ambijent, bio on „priroda“ grada ili još uvijek neurbanizovani pejzaž i uvažavanje tog prostora.***

Okolnost da sam značajan

kom perioda u kojem se razvijala izražavana u pojmovima kao što je "bioklimatska arhitektura" do trenutno najčešće korišćenog i, uslovno, referentnog pojma "održiva arhitektura", kako bi se izrazio sveobuhvatni karakter koncepta.

Knjiga prof. dr Dušana Vuksanovića, Tradicionalna arhitektura Crne Gore i bioklimatizam

PORCELANOSA

www.porcelanosa.com

/ PORTRET ARHITEKTE / RICHARD MEIER

Richard Meier

**"BIJELA JE NAJLJEPŠA BOJA
JER U NJOJ, MOŽETE VIDJETI
SVE BOJE DUGE"**

Američki arhitekta, u počecima pod uticajem Le Corbusiera i F. L. Wrighta, poznat je po upotrebi bijele boje na svojim građevinama. Rođen je u Newarku, New Jersey. Diplomirao je arhitekturu na Univerzitetu Cornell 1957. god. Godine 1959. radio je za SOM (Skidmore, Owings and Merrill), kasnije za Marcela Breuera, a 1963. zasniva vlastiti biro. Prepoznat je kao jedan od znamenitih arhitekata poznatih kao „njujorška petorka“ (The New York Five). 1972. god. Slavu je stekao projektom Muzeja Getty u Los Angelesu, 1997. godine što ga je katapultiralo među vodeće arhitekta SAD-a. Osim ovog, projektovao je seriju muzeja: Muzej savremene umjetnosti u Barceloni 1995. (koji pokazuje jake reference prema modernizmu), Muzej umjetnosti u Frankfurtu, High Museum of Art u Atlanti (1983.), Atheneum of New Harmony u Indiani (1979.), muzej Ara Pacis u Rimu (2006.). Kompanija Richard Meier & Partners ima sjedišta u New Yorku i Los Angelesu s aktuelnim projektima u rasponu od Kine i Tel Aviva, do Pariza i Hamburga.

Godine 1984., Meier je dobio Pritzkerovu nagradu, nagrađen je zlatnom medaljom AIA 1997., a 2008. god. dobio je i zlatnu medalju za arhitekturu Akademije umjetnosti i književ-

DOUGLAS KUĆA

SMITH KUĆA

**MEĐUNARODNO PRIZNATI
AMERIČKI MODERNI ARHITEKTA
KOJI JE POZNAT PO SVESTRANOJ
UPOTREBI BIJELE BOJE. GODINE
1984. OSVOJIO JE PRESTIŽNU
PRITZKEROVU NAGRADU,
KOJA SE SMATRA ZA
NOBELOVU NAGRADU
ARHITEKTURE**

MUZEJ SAVREMENE UMJETNOSTI, BARCELONA

Muzej savremene umjetnosti, Barcelona

Richard Meier smatra ovaj jednim od svojih najuspješnijih projekata. Zaista, trospratnica površine 13800 kv.m sadrži sva obilježja njegovog zrelog stila, suprotstavljena ovdje sa djelimično zbijenim i tamnim urbanim okruženjem. Novi javni prostor ispred muzeja, Placa dels Àngels, dozvoljava posjetiocima da shvate čisto bijelu fasadu građevine visoke 23 metara. Iako se sve kritike ne slažu sa arhitektovom tvrdnjom da je bio privilegovan "malim profilom i kontekstualnom harmonijom", istina je da je uticaj bijelog metalnog panela i malterisana spoljašnost jaka zbog skoro srednjevjekovnog karaktera ostatka okruženja. Pored novog muzeja, preuređena Casa de Ceritat, bivša zgrada bolnice iz 19. vijeka sada je postala Centar Moderne Kulture stvarajući novu metu za posetioce zainteresovane za najnovija ostvarenja. Sa juvelirskom preciznošću, Meierov Muzej Moderne Umjetnosti u Barseloni na mnoge načine osluškuje ambicije utemeljivača moderne arhitekture koji su vidjeli svijetlu budućnost u novoj eri. Iako su mnogi moderni arhitekti stali po strani od ovog skoro utopijskog pokušaja, Richard Meier stvara jak razlog za i dalje poštovanje modernističkog ideala.

2003. GODINE BIO JE KONSULTANT PRI DIZAJNIRANJU NEKOLIKO ZGRADA ZA KOMPJUTERSKU IGRU SIM CITY 4, KAO PRVI PROFESIONALNI ARHITEKTA KOJI JE IKADA UČESTVOVAO U PROJEKTOVANJU GRAĐEVINA ZA KOMPJUTERSKE IGRE.

GETTY CENTAR, LOS ANGELES

nosti. Meier je i viši savjetnik Vijeća za dizajn (Design Futures Council).

Kao član "New York Five" (njujorška petorka), Richard Meier je bio arhitekta čija dosljedna, nekad se može reći i opsesivna upotreba modernističkih bijelih formi postala univerzalno prepoznatljiv stil. Pod uticajem Le Corbusier-a, Meier je dokazao da se od umreženog, geometrijskog rječnika izražavanja može dobiti zadivljujući broj vari-

NA PITANJE U ŠTA VJERUJEM, REKAO SAM DA VJERUJEM U ARHITEKTURU. ARHITEKTURA JE MAJKA UMJETNOSTI. VOLIM DA VJERUJEM DA ARHITEKTURA POVEZUJE SADAŠNJOST SA PROŠLOŠĆU I OPIPLJIVO SA NEMATERIJALNIM

jacija različitih izraza, sve do i uključujući tu i Getty Center, lociran na jednom uzvišenju u Los Angelesu, otvorenog za javnost od jeseni 1997. Prvobitno u maloj razmeri, za brojne privatne rezidencije, a kasnije za veće objekte, kancelarijske zgrade, muzeje ili stambene zgrade, Richard Meier je razvijao sve kompleksnije osnove, rotiranih osa, prilagođenih korišćenju velike količine prirodnog osvjtljenja. Velika količina svjetlosti svakako nije idealna za očuvanje umjetničkih radova, i poslednji bijeli rad Richarda Meiera, Museum of Contemporary Art (Muzej Savremenih Umjetnosti) u Barseloni, situiran je u tamnijem kvartu starog grada. Uprkos ovim potencijalnim nedostacima, zgrada u Barseloni još jednom pokazuje koliko je ovaj arhitekta cijenjen u Evropi.

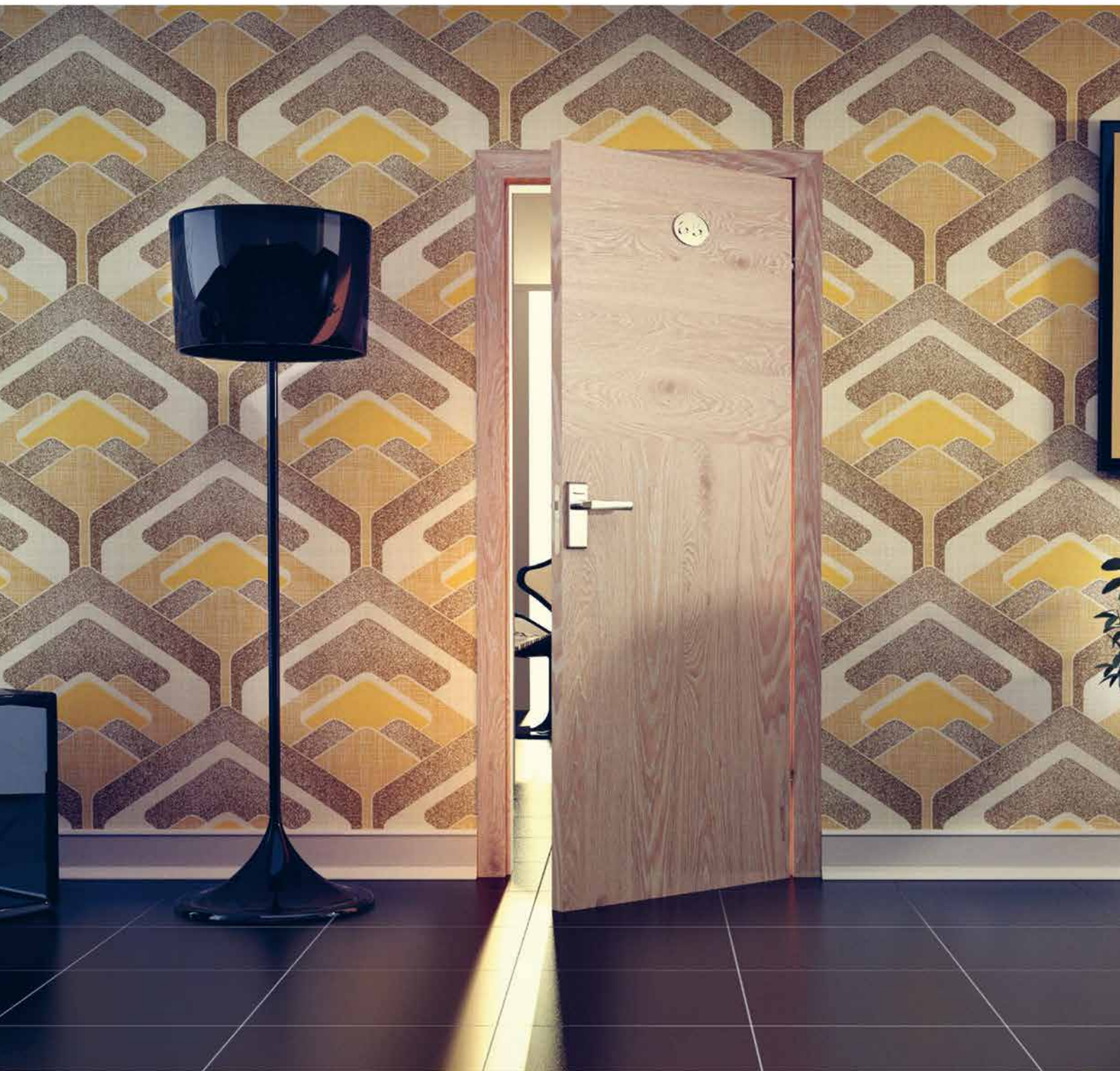
Njegova arhitektura pokazuje kako obična geometrija, slojevita definicija prostora i efekat svijetla i sjenki, omogućavaju stvaranje jasnog i razumljivog prostora.

Dobru arhitekturu označava: interakcija, dosljednost i zajedništvo. Arhitekta Richard Meier sve to posjeduje, te se zbog toga još uvijek nalazi na ljestvici najboljih arhitekata na svijetu.

lipbled®

www.lip-bled.si

NIKO KRALJ | Kralj slovenačkog dizajna

Uvijek kad govorimo o industrijskom dizajnu, govorimo zapravo o našoj materijalnoj kulturi s kojom se svakodnevno susriječemo i možemo je u nizu slučajeva identifikovati. Govorimo naime o onom najopipljivijem elementu materijalne kulture koji izgrađuje našu okolinu, a istovremeno ga, jer se prividno podrazumijeva, najčešće previdamo. Kada danas pomislimo na Nika Kralja, mislimo na njegovu najpoznatiju stolicu Rex. Pri tom previdamo da je to bio nadasve plodan autor i jedan od pionira industrijskog dizajna u Sloveniji. Arhitekta i

industrijski dizajner Niko Kralj učestvovao je u stvaranju naše materijalne kulture tokom gotovo cijele druge polovine dvadesetog vijeka.

Za njegov je profesionalni put bila važna činjenica da je njegov otac bio stolar tako da je veliki dio djetinjstva proveo u stolarskoj radionici. Na studije arhitekture su mu profesori bili Edvard Ravnikar i Edo Mihevc, kod kojeg je 1952. godine i diplomirao s temom razvoja namještaja za sjedenje. Još prije diplome bio je pozvan na praksu u Stol Kamnik, a ubrzo se ta sarad-

nja pretvorila u redovni radni odnos. U fabrici je osnovao i do 1960. godine vodio prvi razvojni odsjek za dizajn u nekadašnjoj Jugoslaviji. Nakon 1960. saradivao je honorarno s fabrikom, a istovremeno je bio postavljen za predavača na novoosnovanom studijskom smjeru B Fakulteta arhitekture, građevinarstva i geodezije u Ljubljani. Godine 1966. je na fakultetu postao dekan Instituta za industrijsko oblikovanje. Tu se bavio nastavom, istraživanjem i projektovanjem vezanim za drvenu industriju. Učestvovao je na brojnim međunarodnim konkursima

STOLICA REX

PRVI INDUSTRIJSKI DIZAJNER U JUGOSLAVIJI KOJI JE U JEDNOJ FABRICI USPOSTAVIO RAZVOJNI ODSJEK ZA DIZAJN, A ISTOVREMENO JE VEĆ U PRVOJ GODINI SVOG DJELOVANJA ZACRTAO PUT SVOJOJ NAJPOZNATIJOJ STOLICI, DANAS NAJČUVENIJOJ SLOVENAČKOJ DIZAJNERSKOJ IKONI – STOLICI REX

---

na kojima je redovno dobijao najviše nagrade. Spomenućemo samo najvažnije: srebrna medalja na konkursu za XI Triennale internazionale d'arte decorativa moderna dell'architettura e della modellazione industriale u Milanu, zatim zlatna medalja na istom konkursu 1973. godine, tri glavne nagrade na konkursu Mostra Selletiva e Concorso Internazionale del Mobile 57 u Cantù i četiri medalje 1960. i 1961. godine na konkursima inovacije u Bruxellesu. Po više mjeseci boravio je zbog usavršavanja u Švedskoj i SAD, a kao stručni savjetnik UN-a

djelovao je u Izraelu i Sierra Leoneu.

Njegov opus sadrži projektantski i teorijski dio. Niko Kralj bio je izuzetno plodan pisac u području industrijskog oblikovanja. Važno je posmatrati njegov publicistički rad u odnosu s praksom. Naime, zajedno stvaraju integritet Kraljeva dizajna i istovremeno nam otkrivaju manje poznate aspekte njegovih promišljanja. Unutar njegovog djelovanja treba istaknuti dva ključna područja – evoluciju i mutaciju u dizajnu te predviđanja. Kod prve teme riječ je o terminima

iz područja biologije prenesenima na područje materijalne kulture, dizajna. Kako Kralj ističe, oslanjajući se na Sullivanovu maksimu prirodnog zakona, evolucija je rašireniji oblik, naime i danas se još uvijek većina proizvoda okolina temelji na arhetipskim oblicima od prije više stotina godina. Druga teza je upravo dijametralno suprotna – mutacija, lomovi, preskoci. Sve te lomove nije moguće predviđati unaprijed, ali kad se jednom dogode, utiču na daljnji razvoj i prouzrokuju društvene promjene. I jedno i drugo su aspekti dizajna. Samo što su

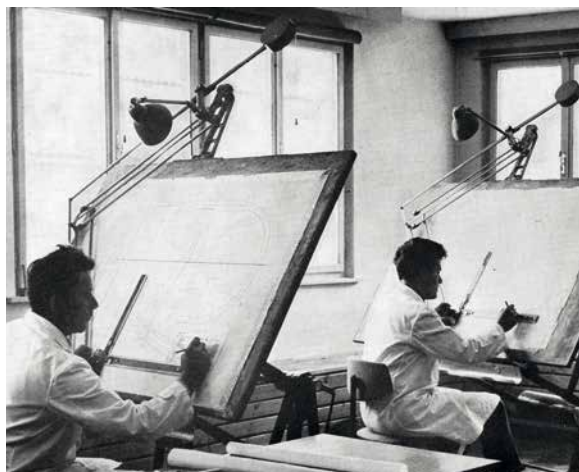
Arhitekta i industrijski dizajner Niko Kralj učestvovao je u stvaranju naše materijalne kulture tokom gotovo cijele druge polovine dvadesetog vijeka

---

STOLICA LUPINA

ČINJENICA JE DA JE U SLOVENIJI NIKO KRALJ ZBOG STOLICA REX JEDAN OD RIJETKIH OPŠTE PREPOZNTALJIVIH DIZAJNERA, A ISTOVREMENO JE AUTOR MNOŠTVA 'ANONIMNIH' KVALITETNIH PROIZVODA KOJE SVAKODNEVNO KORISTIMO (ILI SMO IH KORISTILI), A DA NIKADA NISMO ZNALI KO JE NJIHOV AUTOR. SADA IMAMO PRILIKU DA IME I PROIZVOD POVEŽEMO U CJELINU.

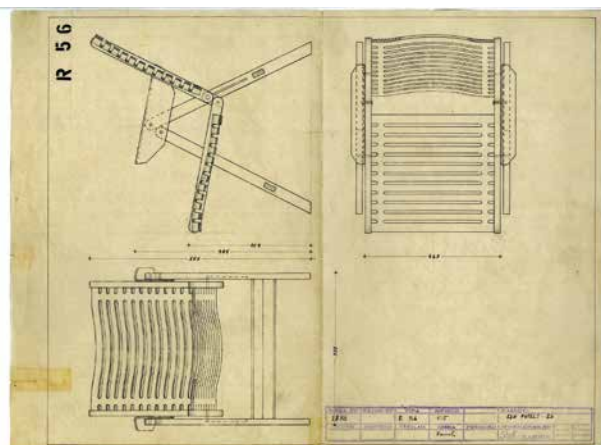
---

mutacije, dakle prave inovacije, daleko su rjeđe nego što smo spremni priznati. Međutim evolucijski dizajn uprkos tome nije nimalo lošiji tako dugo dok znamo što poboljšavamo, rješavamo, a opiremo se novom zbog novoga, dizaj-

nu samo zbog dizajna.

Veliki sklop Kraljeve publicistike bavi se predviđanjima. Bio je naime vrlo svjestan činjenice da kao dizajner mora gledati isto tako unazad kao i unaprijed. Gledanjem una-

zad postajemo svjesni kako stojimo na ramenima prošlosti. Istovremeno ne smijemo previdjeti da je dizajn struka koja danas radi za sutra. U tom smislu Kralj u brojnim tekstovima lucidno razmišlja o razvoju i načinima stanovanja

koja će karakterisati društvo za 10 ili 15 godina. Već od svoga prvog zaposlenja u fabrici Stol Kralj je neprestano gledao prema budućnosti. Baš pri svakom pojedinom oblikovanju vidio je pred sobom korisnika kojem je tokom razvoja htio ponuditi kvalitetno dizajnirane proizvode po povoljnoj cijeni. Pri tome je bio prvi industrijski dizajner u Jugoslaviji koji je u jednoj fabrici uspostavio razvojni odsjek za dizajn, a istovremeno je već u prvoj godini svog djelovanja zacrtao put svojoj najpoznatijoj stolici,

danas najčuvenijoj slovenskoj dizajnerskoj ikoni – stolici Rex. Ali važno je istaknuti i stolicu Lupina, jednu od najviše upotrebljivanih stolica velike trajnosti, koja se još i danas koristi u različitim javnim prostorima. Slično kao što je s Kraljevim stolicama i brojnim varijantama kancelarijskog namještaja, u našem je sjećanju ostao i namještaj iz sedamdesetih godina. Nailazili smo na tu opremu tako reći u svakom domu. Sastav namještaja Savinja, Javor, Dota i druge smo u toj mjeri podrazumijevali da nismo ni

razmišljali o sastavima koji su bili razvijani uz naročitu brižljivost posebno svaki za sebe.

Činjenica je da je u Sloveniji Niko Kralj zbog stolica Rex jedan od rijetkih opšte prepoznatljivih dizajnera, a istovremeno je autor mnoštva 'anonymnih' kvalitetnih proizvoda koje svakodnevno koristimo (ili smo ih koristili), a da nikada nismo znali ko je njihov autor. Sada imamo priliku da ime i proizvod povežemo u cjelinu.

GEBERIT

www.geberit.rs

KERAMIKA SA TEKSTUROM DRVETA

Pločice koje izgledaju isto kao parket a mnogo su lakše za održavanje, zanimljiva su podloga za dnevni boravak.

Vodeći proizvođači pločica u svojoj ponudi kao što su Porcelanosa Grupo, Florim Group i drugi, u svojoj ponudi imaju širok spektar keramike sa imitacijom teksture drveta. Ove pločice se proizvode u različitim

dužinama tako da se na podlogu slažu kao brodski pod.

Ukoliko pločice lijepite na postojeće, stare, pločice preporučujemo Slim 4. Ovo je serija pločica debljine svega četiri milimetra koje su pogodne upravo za lijepljenje na postojeće. Naglašene teksture i tople boje su idealna podloga za popločavanje dnevnog

PAINT WOOD - CERIM

SELECTION OAK - REX

OXFORD - PORCELANOSA

WOOD ESSENCE - CERIM

HAMPTON - VENIS

WOOD ESSENCE - CERIM

TAIGA - REX

boravka.

Na fotografijama možete pogledati širok opseg različitih varijanti imitacije drveta.

Ova keramika se proizvodi takođe i u neklijazućoj izuzetno otpornoj varijanti idealnoj za opremanje otvorenih prostora i terasa - savršena imitacija dekinga!

Izgledju sjajno, veoma su otporne na habanje i praktično su vječne, podnose sve visoke i niske temperature...

Ova vrsta keramike je takođe veoma praktična za oblaganje javnih prostora kao što su restorani i kafići.

KERAMIKA KAO ZIDNA DEKORACIJA

Želite interesantnu teksturu na zidu dnevne sobe, u poslovnom prostoru, kafiću, restoranu...? Vjerovatno vam nije palo na pamet da postavite pločice...

Serije pločica Porcelanosa Grupo i Forim Group, zbog veoma interesantnih tekstura djeluju vrlo zanimljivo i efektno na zidu. Pogledajte nekoliko sjajnih primjera primjene keramike na zidu.

VENIS®

PORCELANOSA
Grupo

www.porcelanosa.com

DURAVIT

DURAVIT PROIZVODI SANITARIJE, KADE I TUŠ KADE I NAMJEŠTAJ ZA KUPATILO JOŠ OD 1817. GODINE. DANAS, OVA KOMPANIJA ZAPOSŁJAVA PREKO 5,000 LJUDI U NEKOLIKO ZEMALJA, NA SVIM KONTINETNIMA. DURAVIT SANITARIJE OPREMAJU NAJEKSLUZIVNIJA SVJETSKA KUPATIŁA, KAKO PRIVATNA, TAKO I TOALETE U HOTELIMA, RESTORANIMA, KOMPANIJAMA, HOTELIMA...

DURAVIT PROIZVODNI PROGRAMI SU OSMIŠĽJENI PO KONCEPTUALNIM SERIJAMA. SVAKA JE PRIĀA ZA SEBE I SVAKA JE DJELO NEKOG OD NAJPOZNATIJIH SVJETSKIH DIZAJNERA. SVAKA DURAVIT SERIJA GOVORI SVOJU PRIĀU I SASTOJI SE OD SANITARIJA JEDINSTVENOG STILA.

www.duravit.com

Delos

dizajn: Kurt Merki Jr.

Dizajnerski
kvadratni
minimalizam

Dodir prirode u kupatilu: sa autentiĀnim osjeĀajem i bojom drvo stvara atmosferu topline. Pored svijetle, tu je i tamnija nijansa poput oraha i venge, ove završne obrade su sve više i više popularane. Za razliku od oraha i venge, svijetlo drvo daje lakoću izgleda. Drvo kao što je hrast reflektuje svjetlost, stvarajući utisak širine, u manjim kupatilima posebno. Može se koristiti u veoma širokom spektru kombinacija, pružajući dovoljno prostora za razne individualne stilove.

U Delos kolekciji dizajner Kurt Merki Jr. interpretira svijetle tonove hrasta u namjeri da proizvede nešto čisto estetsko. Zahvaljujući osnovnoj formi Duravit kolekcija one su nenametljive a opet sadrže snažne akcente u isto vrijeme; tekstura drveta je horizontalna dok su sjajno hromirani držaĀi vertikalni što daje veoma impresivan efekat prirodne atmosfere u kupatilu.

Ova nova kolekcija je evolucija Duravit-ove kako klasične tako i dobre ideje. Skladne kružne forme, mnoštvo završnih formi namještaja, Darling New je moderna varijanta kupatilske klasike – raznovrsna, elegantna, moderna, pristupačna. Kako originalna tako i praktična.

Darling New

dizajn: Sieger design

Iconic Award 2014 za Vero kupatilski program

dizajn: Kurt Merki Jr.

Iconic Nagrada je međunarodno takmičenje koje se fokusira na interakciju između arhitekture i dizajna. Duravitov Vero kupatilski program je ove godine dobio nagradu od stručnog žirija za najbolji proizvod. Veoma je izbalansiranih proporcija i posjeduje jak dizajnerski identitet. Generalno, kompletan kupatilski program predstavlja harmonično jedinstvo uravnoteženog dizajna i upečatljivih detalja. Iconic Award odaje počast ikonama našeg vremena. Ova manifestacija se održava po drugi put od strane njemačkog savjeta za dizajn i nudi nagrade za arhitekturu, vizionarski inovativne proizvode i održivu komunikaciju iz svih oblasti arhitekture, sektora izgradnje, nekretnina i proizvodne industrije.

SENSOWASH® Starck 3

dizajn: Philippe Starck

Tehnologija za moderna kupatila

Duravit Sensowash tehnologija predstavlja moderan koncept za kupatilo budućnosti danas, koji spaja inovativni dizajn, konfort i osjećaj maksimalne higijene. Čuveni dizajner modernog namještaja, slavina i sanitarija za kupatilo, Filip Stark, osmislio je Sensowash tehnologiju koja redefiniše osjećaj korišćenja kupatila. Centralni deo Sensowash tehnologije je daska i sjedište za WC šolje. Ova tehnologija je kompatibilna sa novim Duravitovim serijama WC šolja. Cilj je postizanje savršene simbioze funkcionalnosti i dizajna.

Spoj WC šolje i bidea.

Funkcionalnost uklopljena sa dizajnom. Diskretno pozicionirane kontrole, svaka posjeta toaletu je mini wellness iskustvo koje donosi osvježanje. Mogućnost grijanja sjedišta prije upotrebe. Materijal koji dugo čuva toplotu. Podešavanje temperature. Tri moda vodenog mlaza. Mogućnost kontrole protoka i temperature vode. Funkcija sušenja. Memorijski tasteri za dva korisnika sa snimljenim podešavanjima.

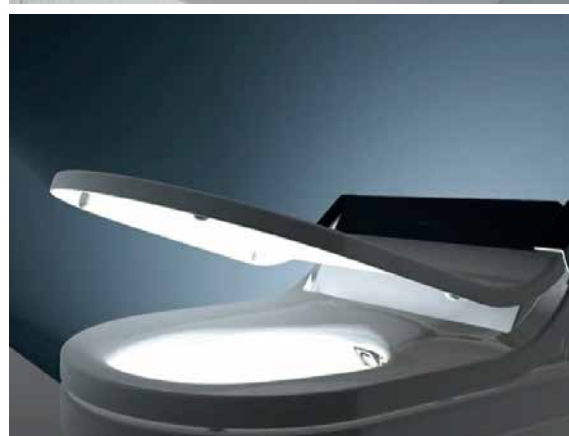
Jednostavna daljinska kontrola.

Za maksimalni konfor pri boravku u kupatilu.

Upravljač modernog minimalističkog dizajna sa velikim tasterima

Jednostavna upotreba. Mogućnost kačenje na zid magnetom.

Razumljiv kontrolni interfejs za korisnike.

 DURAVIT

ANTONIO LUPI

ANTONIO LUPI JE ITALIJANSKA PORODIČNA KOMPA NIJA KOJA JE OSNOVANA 1950. GODINE A KOJA DANAS ZAUZIMA VAŽNO MJESTO U SVJETSKOM DIZAJNU I PROIZVODNJI OPREME ZA KUPATILA. GARANCIJA VRHUNSKOG KVALITETA I PREPOZNTLJIV DIZAJN SU OSNOVNE KARAKTERISTIKE KOMPA NIJE ANTONIO LUPI. U PONUDI SE MOGU NAĆI: SANITARIJE, KADE, TUŠ KABINE, TUŠEVI, KUPATILSKI NAMJEŠTAJ, KAMINI I OGLE DALA, A OD SKORO I ZIDNE DEKORACIJE, DIZAJNERSKI RADIJATORI, I KUHINJE.

www.antoniolupi.it

Prostori koje kreiraju dizajneri kompanije Antonio Lupi su prava mala umjetnička djela, koja nastaju spajanjem modernizma sa antikom, na takav način da se neprimjetno gube granice između epoha...

Ilbagno

dizajnirao Roberto Lazzeroni

IlBagno je kolekcija koja se vraća tradicionalnom, toplom i nježnom stilu, romantičnija nego ikada do sada... Oblici i stilovi u ovoj kolekciji drugačiji su od ostalih, ali elegancija i tema koja se prožima u svim kolekcijama Antonio Lupi brenda još od 50-ih godina su ostale iste. Antoniolupi brend odabrao je dizajnera Roberta Lazzeronia za ovu kolekciju, kako bi na najbolji način predstavio afinitete i stil brenda. Kolekcija koju su predstavili u Milanu inspirisana je prošlošću i prerađena je kako bi sadržala sve potrebne savremene elemente. Ova kolekcija razlikuje se od drugih koje nam ovaj brend nudi, ali ipak sadrži taj čuveni DNK i filozofiju.

Predstavljena je tokom Internacionalnog Sajma Namještaja u Milanu, uz mogućnost dodatnog proširenja asortimana. Ovo je pravi projekat koji ima budućnost, a predstavlja emotivnu kolekciju u kombinaciji teksture drveta i lakiranih boja, koje zajedno kreiraju intimnu i prijeko potrebnu mirnu atmosferu.

Glavne komponente koje je karakterišu od drugih se izdvajaju po materijalima i estetici, koje ujedinjuje jedinstvena filozofija, odnosno identifikacija ovog brenda. Ovaj projekat posvećen je kreiranju namještaja koji ima stil fokusiran na klasične forme i dizajn.

Edonia

dizajnirao Mario Ferrarini

ZIDNE DEKORACIJE

Affreschi

dizajnirao Riccardo Fattori

Fresco je obogaćen novim dizajnom. Rikardo Fattori je osmislio 4 teme: Sobu muzičara, Zimsku sobu, Kavez za ptice i Sobu istraživača. Inspirisane antičkim "čudnim" sobama, onima u kojima su u XVI vijeku kolekcionari čuvali enciklopedijske kolekcije predmeta. Dizajnirane su delikatnim kolorističkim miksom, citatima i slojevima...

Meteo-ra

U ovoj kolekciji, koncept koji na savršen način oslikava Meteo tuš AntonioLupi brenda dodatno je razvijen... Meteo_ra je nova okrugla glava tuša, koja se ugrađuje u površine napravljene od čvrstih materijala, tako da je savršena za plafon. Tuširanje uz ovaj novi proizvod čuvenog brenda podsjeća na trčanje po laganoj ljetnjoj kiši, koja vas savršeno rashladi tokom vreljih ljetnjih dana. Voda i svjetlost postaju jedno i arhitekturni elementi, odnosno ne funkcionišu samo kao jednostavni aksesoari.

Sa tehničke strane, ovaj novi proizvod osmišljen je kao cjelina u svojstvu elementa konstrukcije, uz upotrebu materijala koji se savršeno slažu sa građevinskim materijalima. Samim tim, završni detalji u vašem kupatilu ne moraju se razlikovati.

Colourful BIT

dizajnirao Brian Sironi

Dizajnerski radijatori

Prvi dizajnerski radijator Antonio Lupi-a, kompletno je urađen od 100% recikliranog alumijuma u svim bojama, dostupan slobodnoj interpretaciji krajnjeg kupca. Za one koji žele boje i ne boje se da ih primijene, Antonio Lupi predlaže BIT radijator pogodan za svako okruženje, ukomponovan sa istom bojom zida ili pak u kontrastnom tonu.

LaCucina je projekt koji se fokusira na prostor za kuvanje...

Ovoga puta predstavljena nam je kreativnost arhitekta, odnosno njegova jedinstvena vizija. To su bili glavni sastojci LaCucina projekta. Površina za rad u ovom projektu bila je glavni element i namjerno je napravljena baš na ovaj način. Jedna polica koja je sasvim dovoljna za uživanje u radu i prostoru. Jedan zrak osvjetljenja koji je

integriran u policu i koji rad u kuhinji čini besprekornim.

Jednostavna za čišćenje, podignuta od poda, što daje mogućnost upotrebe tog dodatnog prostora. Pogodna za podešavanje po visini. U nju je integriran sudoper, kao i prostor za pripremu obroka, i svi ostali asesoari koje jedan kuvar može

poželjeti. Sa vertikalne strane nalaze se mikseri i slavine koji su dizajnirani od satenskog nerđajućeg čelika iz Ayati kolekcije. Prefinjena minimalističnost ove kolekcije predstavlja savršenstvo za moderne domove. Sve što vam je potrebno, tu je, ali, viška i gužve na radnoj površini nema. Ova kuhinja je nova renesansa, savršena kombinacija klasike i modernizma, pogodna za sve prostore.

antoniolupi

www.antoniolupi.it

CATALANO

NAJPRESTIŽNIJI ITALIJANSKI PROIZVOĐAČ SANITARNE KERAMIKE, PRISUTAN NA TRŽIŠTU OD 1967. GODINE. CATALANO JE ITALIJANSKA FABRIKA KOJA JE LIDER U SEKTORU PROIZVODNJE SANITARIJA. NJENO IME JE SINONIM ZA VEOMA VISOK KVALITET I JEDINSTVENI DIZAJN, ČVRSTE I VEOMA INOVATIVNE INDUSTRIJSKE KULTURE, KOJA SPAJA VISOK NIVO AUTOMATIZACIJE SA NEZAMJENLJIVIM ZANATSKIM ZNANJEM. ČETRDESET GODINA ISTORIJE FIRME, OMOGUĆILO JE STVARANJE VISOKO SPECIJALIZOVANOG TEHNOLOŠKOG ZNANJA KOJE JE U STALNOM RAZVOJU, ŠTO SE OGLEDA U SVAKOM OD PREKO 200 PROIZVODA IZ KATALOGA. PROIZVODNA FILOZOFIJA FIRME JE ODUVIJEK OKRENUTA POSTIZANJU ISKLJUČIVO ITALIJANSKOG KVALITETA. TO JE NJEN PRAVI MORALNI ZADATAK: CATALANO INVESTIRA I PROIZVODI SAMO U ITALIJI KAKO BI MOGAO DA GARANTUJE IZUZETAN I NEPONOVLJIV STANDARD.

JEDINSTVEN NAČIN NA KOJI CATALANO RAZUMIJE KVALITET JE ŠIROKO PRIZNAT I U INOSTRANSTVU, ŠTO POTVRĐUJE I USPJEH U VIŠE OD 80 ZEMALJA U KOJIMA SE OVI PROIZVODI DISTRIBUIRAJU. CATALANO JE NA PRVOM MJESTU KAO IZVOZNIK "MADE IN ITALY" SANITARIJA U SVIJETU.

www.catalano.com

Impronta

dizajn: Massimiliano i Doriana Fuksas

Dariana i Massimiliano Fuksas za Catalano

Svjetski poznati brend Catalano je postavio standarde bilo da su u pitanju hotelske ili rezidencijalne sanitarije. Saradnja sa poznatim arhitektama Darianom i Masimilianom Fuksasom i kreiranjem kolekcije IMPRONTA, koja je pod projektom „Catalano za Arhitekturu“ predstavljena na Cersaie 2011 Sajmu u Bolonji. Ove godine kolekcija je upotpunjena sa tri nova proizvoda – lavaboom, pozadinski osvjetljenim ogledalom i stilizovanim držačem za peškire, dok meke linije kolekcije, inspirisane prirodnim formama, u potpunosti odražavaju stil Fuksas.

Premium

Lavabo PREMIUM, koji reprezentuje evoluciju Catalanove koherentnosti i dizajnerske filozofije, zahvaljujući kojoj su nastala i neka od već legendarnih ostvarenja poput kolekcija VERSO i ZERO. Prefinjen i elegantan Premium lavabo predstavlja kombinaciju lakoće i čistih, ravnih linija kvadratne matrice, koja je postala lajtmotiv najpopularnijih Catalanovih kolekcija.

Sfera

Minimalistički koncept

Minimalistički koncept karakteriše i kolekciju SFERA, izuzetno atraktivnu zbog specifične reflektujuće površine, koja predstavlja odliku samo najkvalitetnije keramike. Duboka posvećenost tehnološkim inovacijama upotpunjena je stalnim promišljanjem kontekstualnog, sociološkog i kulturološkog značenja mjesta i uloge sanitarija u savremenom društvu. Zahvaljujući svemu tome Catalano je postao međunarodno priznat brend koji postavlja standarde u dizajnu kupatila.

Catalano

Tuš kade

Catalano je vrlo uspješan i u proizvodnji tuš kada. Kolekcije su grupisane po tipskim karakteristikama i dizajnirane su tako da odgovaraju čitavom opsegu proizvoda. Tuš kada inspirisana Verso kolekcijom, 6 cm u visinu, pogodna je za ugradnju u nivou poda ili položena, urađena je u novoj neklizećoj reljefnoj površini i dolazi u širokom spektru veličina.

CATALANO

THE ESSENCE OF CERAMICS

JASMINA SALKOVIĆ spec.sci.arh.

BIOGRAFIJA

Jasmina Salković rođena je 17.02.1987. godine u Nišu. Studije arhitekture završava na Arhitektonskom fakultetu u Podgorici, smjer projektantski. Diplomirala je na temu „Kulturno-edukativni centar na obali Morače“ 2010-e godine. Radno iskustvo započinje u arhitektonskom biou Arhing inženjering, gdje se u ulozi arhitekta ostvaruje kao saradnik na brojnim projektima. Trenutno je na magistarskim studijama Arhitektonskog fakulteta u Podgorici, na smjeru AOP (arhitektonska organizacija prostora), pod mentorstvom prof. dr Rifata Alihodžića.

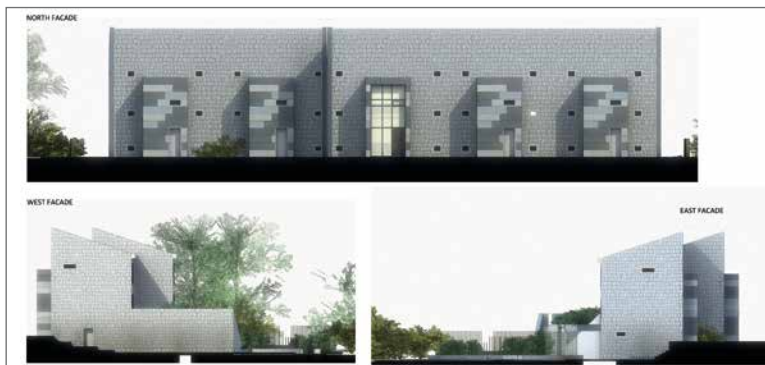
FOTOGRAFIJA: BALSJA RAKOČEVIĆ

NAGRADE I PRIZNANJA

- Nagrada Univerziteta Crne Gore „najboljem studentu Arhitektonskog fakulteta“, za studijsku 2007/08. godinu
- Studentska nagrada Glavnog grada Podgorice za 2009. godinu
- **2011.** U okviru projektantskog biroa Arhing inženjering učešće i Pohvala na međunarodnom konkursu za Idejno arhitektonsko - urbanističko rješenje „Lukovića barake“ - Tivat; **autorski tim: Rifat Alihodžić, Ema Alihodžić, Imer Franca, Gordana Rovčanin, Jasmina Salković**
- **2011.** Prva nagrada na konkursu za idejno arhitektonsko - urbanističko rješenje centralne zone Žabljaka
Koautori: **Rovčanin Gordana, Raspopović Davor, Ostojić Miloš, Milić Milan, Čvoro Vuk**
- **2013.** Druga nagrada na konkursu za idejno rješenje za izradu skulpture "Nulti kilometar" u Baru
Koautori: **Rovčanin Gordana, Mulić Mirza**

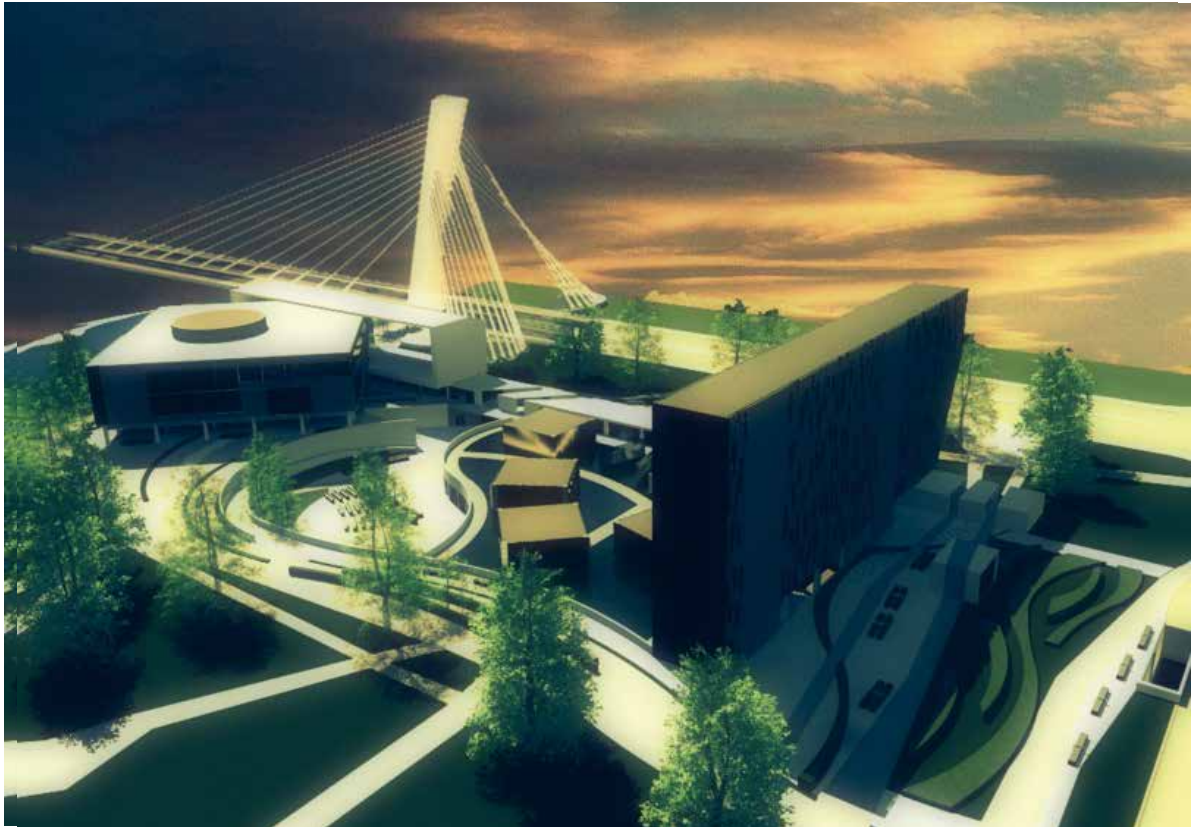
PROJEKAT „Kroz bioklimatizam od tradicionalnog do savremenog“

Seoska naseobina „Tudorovići“, locirana na crnogorskom primorju, predmet je projekta „Kroz bioklimatizam od tradicionalnog do savremenog“. Cilj rada bio je doći do bitnih principa gradnje u prošlosti i

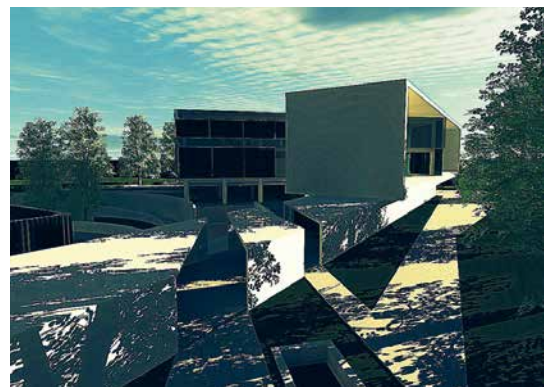
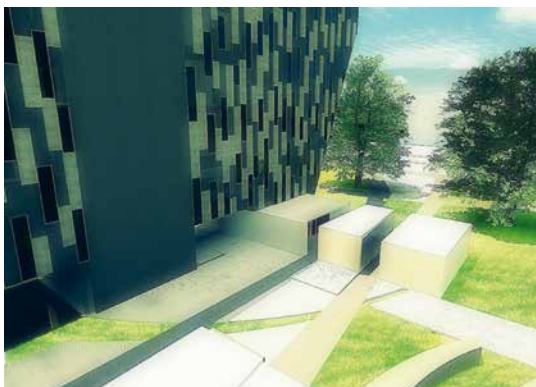
primjeniti ih na novom objektu, ostvarujući vezu sa crnogorskim nasljeđem, kroz Paštrovsku kuću, kao primjerom tradicionalne crnogorske arhitekture. Analizom zatečenog stanja, klimatskih uslova i po uzoru na

tradicionalnu arhitekturu, došlo se do rješenja koje na adekvatan način odgovara na pitanja savremene arhitekture. **Autorski tim: Nataša Čirović, Bačlija Tamara, Salković Jasmina, Asanović Ivo.**

DIPLOMSKI RAD
**„Kulturno-edukativni
 centar na obali
 Morače“**

Kulturni klub grada kao mjesto okupljanja mladih ljudi zamišljen je kao organizovan prostor za stvaranje, informisanje i prezentovanje svog stvaralaštva širem auditorijumu, kao prostor na kome se odvija javni život grada. Preispitivanjem kulturnog potencijala grada zaključeno je da je takvih sadržaja malo, a da su oni nosioci ključne uloge u razvoju značajnih gradskih lokacija. Zamišao je bila kulturom prodirjeti kroz lokaciju visokog gradskog značaja. Rješenje je proisteklo iz analize linija kretanja na makrolokaciji. Odgovor daju izgrađena okolina, blizina Njegoševog parka i naravno neposredna blizina rijeke Morače. Kao tipski element prepoznatljivosti ovog dijela grada uzeta je kubična forma, koja se na pojedinim mjestima multiplicira, a negdje se modifikuje zavisno od funkcionalnih i programskih potreba objekta. Administrativna zgrada, hodnici galerija, ateljei na vodi, terase na obali, ljetnje pozornice neki su od sadržaja ovog kompleksa.

PROJEKAT GASALHANA/KAPELA U BIJELOM POLJU

Gasalhana (kapela) je vjerski objekat namijenjen pripremi (gasaljenju-obrednom kupanju) preminulog za sahranu. Svega par godina unazad praksa kod muslimanskog stanovništva u Crnoj Gori bila je da se priprema preminulog i primanje onih koji dolaze da izjave saučešće obavlja u porodičnoj kući ili stanu, što ima svojih mana.

Gasalhana u Gubavču rezultat je razmišljanja o uklapanju sa već postojećim objektom džamije. Na relativno maloj lokaciji trebalo je pomiriti dvije snažne strukture, što u pogledu gabarita i odnosa masa, tako i simbolike koju nose. Iz tog razloga kvadrat u osnovi, kubus i polukupola u prostoru.

ČEMU TEŽITE I KO VAM JE UZOR?

Ne mogu reći da imam konkretan uzor u nekom arhitektonskom pravcu ili u radu određenog arhitekta, iz prostog razloga što pokušavam da otkrijem suštinu svega onoga što me oduševi, da shvatim šta me je to i na koji način zadivilo. Mislim da su za svakog arhitektu nezaobilazna imena poput Le Korbizijea, F.L.Rajta, Misa, za mene lično i Luj Kan, ali oni su prvenstveno bili sjajni poznavaoци teorije arhitekture i principa organizacije dobre forme. To je ono što pokušavam da naučim i da shvatim kada prepoznam u jednoj arhitektonskoj kompoziciji. Istog sam stava i kada je u pitanju pravac u arhitekturi; eventualno bih izdvojila ruski konstruktivizam - period sjajnih ideja i zamisli, i brutalizam, koji karakteriše drugu polovinu dvadesetog vijeka.

Ono čemu težim je da ne izgubim maštu! Ne bih voljela da se moj rad u arhitekturi svede na balansiranje između kvadrature, finansija i funkcije. Ne bih da prestanem da maštam i sanjam o prostorima koje kreiram, jer mislim da arhitektura utiče na način na koji ljudi vide stvari oko sebe, a samim tim i na način na koji razmišljaju i gledaju na svijet. Ona može i treba da utiče na kulturu življenja, kako na mikroplanu, tako i na široj situaciji, kroz urbanu dramu koja će oduševljavati na svakom koraku.

Porodična stambena kuća

U svom radu polazim od korisnikovih potreba, ograničenja i prednosti koje pruža konkretna lokacija. Trudim se da se oslonim na tradiciju, koja može dosta da pruži, kako u oblikovnom smislu, kroz tradicionalne detalje, koje treba pažljivo transponovati u savremene elemente, tako i kroz principe pasivne vernakularne arhitekture. Smatram da su bitni faktori za oblikovanje kako eksterijera, tako i u enterijeru pravci kretanja i otvaranje vizura, ne samo u vidu velikih staklenih fasada, možda čak kroz otvore malih dimenzija svjesno i smišljeno postavljenih da podrže zanimljive i ciljane vizure iz određenih unutrašnjih prostora. Volim da mase govore za sebe.

PROJEKAT GASALHANA/KAPELA PAŠIĆA POLJE, BERANE

Ovdje je izazov bila blizina rijeke Lim, što rezultira velikom natkrivenom terasom, koja se nastavlja na centralni hol. Ulične fasade karakterizuje stroga geometrija i relativna zatvorenost sa prelomljenim lucima, koji naglašavaju ulaze i govore o vezi sa islamskom arhitekturom.

PROJEKAT
VIKEND KUĆA NA SJEVERU

POZITIVNI PRIMJERI ARHITEKTURE U CRNOJ GORI?

Nažalost idealni investitori i idealni uslovi projektovanja sreću se često samo kroz studentske dane. Tako je, u našoj praksi, neophodno praviti kompromise između sopstvenih kriterijuma, korisnikovih potreba i ograničenja koja postoje. Ipak, i u takvim uslovima, znaju da poniknu sjajna djela arhitekture svjetskih razmjera. Kada je arhitektonska scena u Crnoj Gori u pitanju izdvojila bih Kanu Radović i njen hotel Podgoricu i autobusku stanicu, Tupa Vukotića i kajakaški klub Galeb, Katoličku crkvu na Koniku, Katoličku crkvu u Nikšiću arh.S.Vukajlovića, Mušičev kulturni centar u Kolašinu, staru zgradu vlade arh.R.Zekovića, robnu kuću Beko i klinički centar prof.Milića, hotel Fjord Zlatka Ugljena

ENTERIJER ZA DVOJE

Prilikom uređenja enterijera volim da razmišljam o segmentima koji će oplemeniti korisnikov prostor i učiniti ga jedinstvenim: niša u prozoru za čitanje knjige, kutak za ispijanje kafe, mjesto za druženje sa prijateljima... Na konkretnom primjeru efekat koji odaju hladni zidovi od natur betona ublažen je velikom količinom svjetla koja ulazi u prostor, toplim tonovima zastora na prozoru, detaljima crvene i narandžaste....

www.jacuzzi.com

PEJZAŽNA ARHITEKTURA

zaboravljena umjetnost

PRILIKOM POMENA UMJETNOSTI, SJETIMO SE RAZNIH NJENIH GRANA – MUZIKA, SLIKARSTVO, SKULPTURA, POEZIJA, POZORIŠNA UMJETNOST, FOTOGRAFIJA, ARHITEKTURA...ALI, RIJETKO KOME OD NAS UOPŠTE I PADNE NA PAMET JEDAN NJEN VID, KOJI JE, ZA RAZLIKU OD OSTALIH NEIZBJEŽNO I NEMINOVNO PRISTUTAN U NAŠOJ SVAKODNEVICI, PRILIKOM SVAKOG NAŠEG IZLASKA NAPOLJE. RIJETKO KO OD NAS SE SJETI PEJZAŽNE ARHITEKTURE, KAO JEDNE OD GRANA UMJETNOSTI. A, I U OSTALOM, KOLIKO UOPŠTE ZNAMO O ISTOJ, KOLIKO SMO UPUĆENI U NJEN NASTANAK I RAZVOJ?

Pejzažna arhitektura predstavlja multidisciplinarnu aktivnost koja kao izražajno sredstvo primarno (ali ne isključivo) koristi žive elemente pejzaža i njihove volumene, oblike, međusobne odnose, kompoziciju boja - karakteristike koje su dinamične i promjenljive. Pejzažna arhitektura bavi se prostornom organizacijom vegetacije, elemenata reljefa, partera i vodenih površina u harmoničnoj kombinaciji sa izgrađenim i neizgrađenim prostorima i njihovim drugim elementima.

Još se u drevnom Egiptu pominju određeni zeleni gajevi ispred svetišta kao jedan od prvih poznatih primjera vrtne umjetnosti, u Mesopotamiji se javljaju čuveni Semiramidini viseći vrtovi, antička Grčka uvodi i utilitarnost pored dekorativnosti u ovu umjetnost - pored uživanja, vrtovi služe za učenje i vježbanje, kao što je bio slučaj sa Platonovom akademi-

jom, dok u starom Rimu, pored Hadrijanovih u Tivoliju i ostalih manje poznatih vladarskih vrtova, oni postaju i sastavni dio

kuća - takozvani atrijumi.

Preko nadalekno poznatih kineskih i japanskih, mračnih, srednjovjekovnih, skoro isključivo manastirskih vrtova, renesansnih italijanskih, poput

onih smještenih u okviru bogataških vila d' Este, Rottonda, Lante, baroknih italijanskih stizemo i do najpoznatijih francuskih vrtnih umjetničkih ostvarenja, takođe sastavnih djelova poznatih dvoraca - Fontainebleau, Chanilly, Villandry, kao i do impozantnih djela Le Notra, gdje spada i najpoznatiji među njima - Versaj. Njegove kolosalne razmjere i do tada još neviđeni stil utiču na razvoj i nastanak mnogobrojnih, danas popularnih turističkih atrakcija u ostatku Evrope - u Engleskoj to je Hampton court, Herrenhausen-a u Njemačkoj, Schonbrun-a u Austirji, u Holandiji Het Loo-a i na kraju Peterhofa u Rusiji.

Japanski vrt

Pronađite mir i spokojstvo u svojoj bašti

Jednostavnost, tajnovitost i detalji su osnovni principi na kojima počiva japanski vrt. Rukovodeći se ovim načelima možete da stvorite oazu mira i spokoja, mjesto idealno za opuštanje od svakodnevnog stresa. Japanski vrtovi za uzor imaju pejzaže iz prirode i podražavaju ih u minijaturnom izdanju: ukrasno kamenje imitira stijene i planine, jezera i ravne šljunkovite površine zamjenjuju jezera i mora, a biljke moraju da se uklapaju po obliku i veličini u takav pejzaž.

Za razliku od evropskog pristupa u dekorisanju bašte, japanski način dizajniranja ne uključuje mnogo cvijeća nego više pažnje poklanja raznim oblicima lišća i kamenja. Veoma važnu ulogu u dekorisanju ima voda u fontanama, ribnjacima i potocićima. Elementi japanskog vrta su: uokviren pogled, zanimljive teksture, voda, azijske biljke, kamenje ili šljunak.

Uokviren pogled - Ono što ljudi nedovoljno razumiju pri dekorisanju japanskog vrta je potreba da se uokvire vidici, odnosno da se ne izlaže sve odjednom. Da bi se postigao taj osjećaj tajanstvenosti vrt se dekoriše krivudavim stazama i visokim žbunjem, tako da vas iza svake okuke očekuje iznenađenje.

Zanimljive teksture - Stazice i vrtovi sa fontanom

trebalo bi da budu napravljene od prirodnog kamena. Idealno bi bilo da kamen za izradu fontana bude prošaran mahovinom. Mostići, stazice, figure ili fontane trebalo bi da budu izrađeni od materijala sa zanimljivim teksturama.

Posebno se može eksperimentisati sa teksturama, veličinom i bojama oblutaka na šljunkovitim stazama.

Voda - Zastupljena je u svim japanskim vrtovima, od malih jezera sa ribicama, vodenih biljaka i bambusa do žuborećih potocića i prekrasnih fontana.

Azijske biljke - Pri izboru biljaka nije bitno šarenilo nego tekstura lišća. Paprati, ukrasne trave i lisnodedorativne perene (hosta ili bergenija) imaju važnu ulogu. Kao zimzelena zaštita od pogleda u pozadini se sadi bambus. U središtu leže sade se lijepo oblikovana stabla, kao što su tisa, bor ili japanski ileks. Uz to pristaje baštenski bonsai, kada se sa saksijom zasadi u zemlju i redovno orezuje. Između tog zelenila ne bi smjele potpuno da izostanu cvjetne biljke, jer se pomoću njih simbolizuju

Nakon dugogodišnjeg imitiranja francuskog stila, u Kraljevstvu se javlja takozvani engleski stil, koji potiskuje dosadašnje vješto korišćene pravilne geometrijske oblike i zamjenjuje ih prirodnim.

DANAS SE PEJZAŽNA ARHITEKTURA, PRIJE SVEGA, BAVI PITANJEM OČUVANJA, ODRŽAVANJA I UNAPREĐENJA ŽIVOTNE SREDINE (SMANJIVANJEM ZAGAĐUJUĆIH MATERIJU U VAZDUHU, SMANJENJEM ZAGAĐENJA BUKOM, UŠTEDOM ENERGIJE I VODE), POBOLJŠANJEM KVALITETA ŽIVOTNE SREDINE, KAO I NJEGOVIH IZGLEDOM.

Među najpoznatijim pejzažnim arhitektama koji su primjenjivali ovaj stil su William Kent, Lancelot „Capability“ Brown i William Chambers, a neka od njihovih ostvarenja su Stowe i Belneim Palace. Moderan vrt se javlja u novijim vremenima, čije nam primjere daju djela Gertrude Jekyll, Thomas Church i Roberto Burle Marx.

godišnja doba. Favoriti za proljeće su japanska trešnja, kamelije i japanske azaleje, koje se mogu oblikovati u niske cvjetne pejzaže sa brežuljcima. Na ljeto cvjetaju iris, tradeskancija i liriopie u bijeloj i plavoj boji. U pozno ljeto japanske anemone imaju premijerni nastup. Tada im je konkurencija samo još šareno jesenje lišće niskog japanskog javora. U ribnjake stavite lotosov cvijet ili neku drugu biljku koja cvjeta.

Kamenje ili šljunak - Za dekorisanje japanske bašte kamenje je veoma bitno. Prvo se postavlja veliko kamenje, a ostalo se prilagođava tome. Prednost dajte kamenju koje je neobično, kako po obliku tako i po teksturi. Kamenje ili šljunak stavite i uz vodenu površinu. Ukoliko pravite stazicu od šljunka poigrajte se oblicima, bojama i veličinom kamenčića. Napravite je tako da bude djelimično na svjetlosti, a djelimično u sjenci, jer će izgledati zanimljivo tokom cijelog dana. U skrivenom dijelu vrta možete postaviti neki od japanskih dekorativnih elemenata, na primjer japansku svjetiljku.

Planiranje - Ljepota je u jednostavnosti. Japanski vrt zato izgleda jednostavno i elegantno. Prije nego što počnete sa formiranjem, napravite preciznu skicu kako bi željeli da izgleda. Prvo se postavljaju veliki elementi kao što su kamenje ili bor. Ukoliko ovaj element nije sam nego se postavlja u manjoj grupi u leji, onda se treba držati asimetričnog rasporeda i neparnog broja. Druge sastavne djelove leje treba rasporediti na većem rastojanju od glavnog elementa. To važi i za tipične detalje kao što su lampe, posude s vodom i razne figure, koje treba da se uklope u harmoničan aranžman.

ROBERTO BURLE MARX

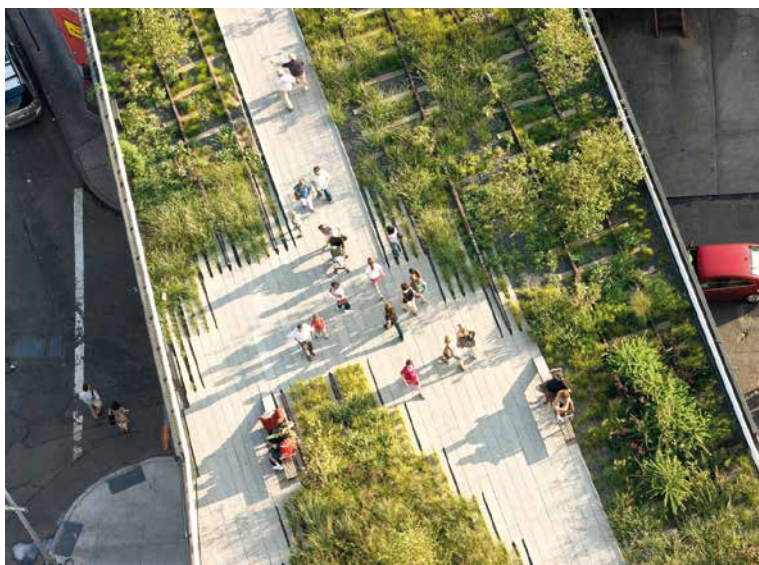

SAVREMENA KOMPJUTERSKA GRAFIKA ZELENIH POVRŠINA U PEJZAŠNOJ ARHITEKTURI BITNO SKRAĆUJE VRIJEME I PUT IZMEĐU POLAZNE IDEJE I KRAJNJE REALIZOVANOG PROJEKTA. PREZENTACIJA KOMPOZICIJE IDEJNOG RJEŠENJA, PRESJEK SVIH KONSTITUTIVNIH DJELOVA UREĐENE POVRŠINE, PROJEKAT U 2D I 3D PERSPEKTIVAMA KAO GARANCIJA ZA PRAVI IZBOR VRSTA U OPTIMALNOM SKLOPU BILJAKA.

OČUVANJE, ODRŽAVANJE I UNAPREĐENJE ŽIVOTNE SREDINE

Međutim, ovo su samo segmenti pejzažne arhitekture oslikani u znamenitim vrtovima, ali to nije jedina oblast kojom se ova profesija bavi. Danas se, prije svega, bavi pitanjem očuvanja, održavanja i unapređenja životne sredine (smanjivanjem zagađujućih materija u vazduhu, smanjenjem zagađenja bukom, uštedom energije i vode), poboljšanjem kvaliteta životne sredine, kao i njegovim izgledom. Svaka staza u parku, dječija ljuljaška, otvorena teretana, drovoredi u bule-

varima, fontane, klupe, kante za smeće, zeleni zidovi i krovovi, sve te sitnice koje svaki dan konzumiramo, ne obraćajući pažnju na njih, jer se podrazumijevaju – to je pejzažna arhitektura. I svaki taj neprimjetni detalj nije tu slučajno, postavljen je baš na tom mestu sa određenom namjenom i namjerom, kako bi nama svaki dan bio ugodniji i kvalitetniji. I, posle toga se zapitajte, zašto je izopštavamo iz vida umjetnosti, kada je upotrebljavamo možda čak više i od muzike?

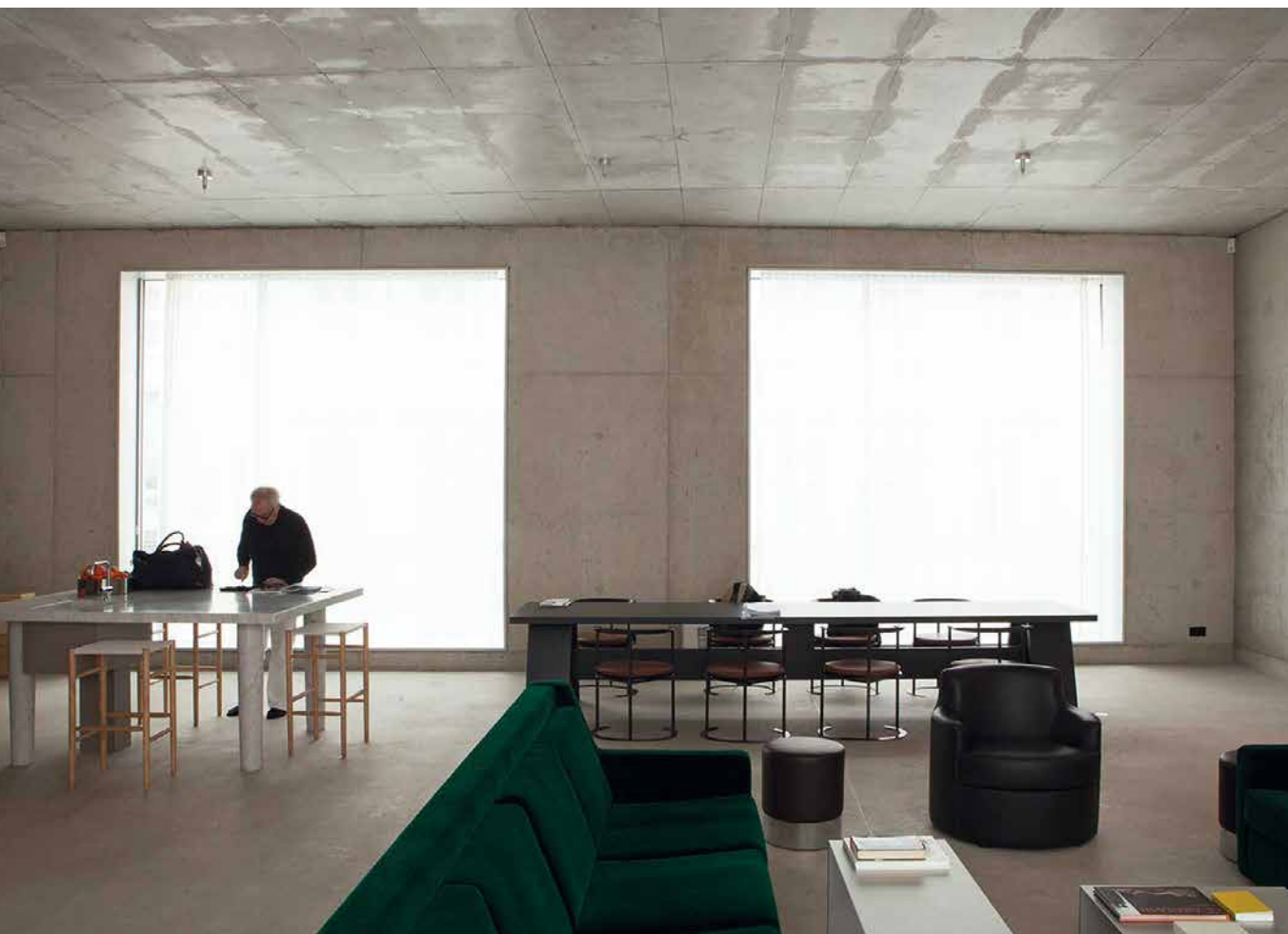
L'ANTIC
COLONIAL

KADA POZNATE ARHITEKTE UREĐUJU SVOJ DOM

UVIJEK JE INTERESANTNO VIDJETI KAKO TO LJUDI KOJI UREĐUJU I PRAVE PROJEKTE ZA KUĆE DRUGIH, UREĐUJU SVOJE I U KAKVOM OKRUŽENJU PROVODE SVOJE SLOBODNO VRIJE ME. OD TRAŽENE ZAHE HADID DO SHIGERU BANA-A I DAVIDA CHIPPERFIELD-A POZNATE SVJETSKE ARHITEKTE ŽIVE U KUĆAMA KOJE U POTPUNOSTI PRIKAZUJU NJIHOV STIL, UKUS I PRAVAC.

David Chipperfield

Britanski arhitekta David Chipperfield preselio se u Berlin nakon što je prihvatio posao obnavljanja tamošnjeg Neues Museuma. Projekat je dovršen 2008., ali Chipperfield je ostao u njemačkom glavnom gradu. Njegov studio nalazi se u betonskoj kući koja gleda na polujavno dvorište u kojem je kantina koju je Chipperfield dizajnirao za lokalno stanovništvo. Strogim betonskim zidovima u enterijeru suprotstavio je dvije boje koje predstavljaju zelena baršunasta sofa i narandžasto spremište za knjige koji dijele prostor između kuhinje i dnevnog boravka.

Zaha Hadid

Zaha Hadid živi u Londonu. Kaže da je njena kuća uređena po sjećanjima iz njenog rodnog Bagdada.

Shigeru Ban živi u šumi u Japanu. Izazov mu je bio da ne poseže ni jedno stablo. Malo namještaja i puno dnevnog svjetla.

Shigeru Ban

Daniel Libeskind

Daniel Libeskind živi u Njujorku. Okružen je slikama i platnima pošto je slikanje njegova velika ljubav.

Marcio Kogan živi u Brazilu u zgradi na 12. spratu koju je sam projektovao. Iz svakog dijela stana pogled puca na grad, a zaštitni znak enterijera su njegove uspomenne i suveniri sa putovanja.

Marcio Kogan

Massimiliano i Doriana Fuksas

Massimiliano i Doriana Fuksas žive u Parizu i dom im je pun umjetničkih djela i detalja.

/ ARHITEKTURA /

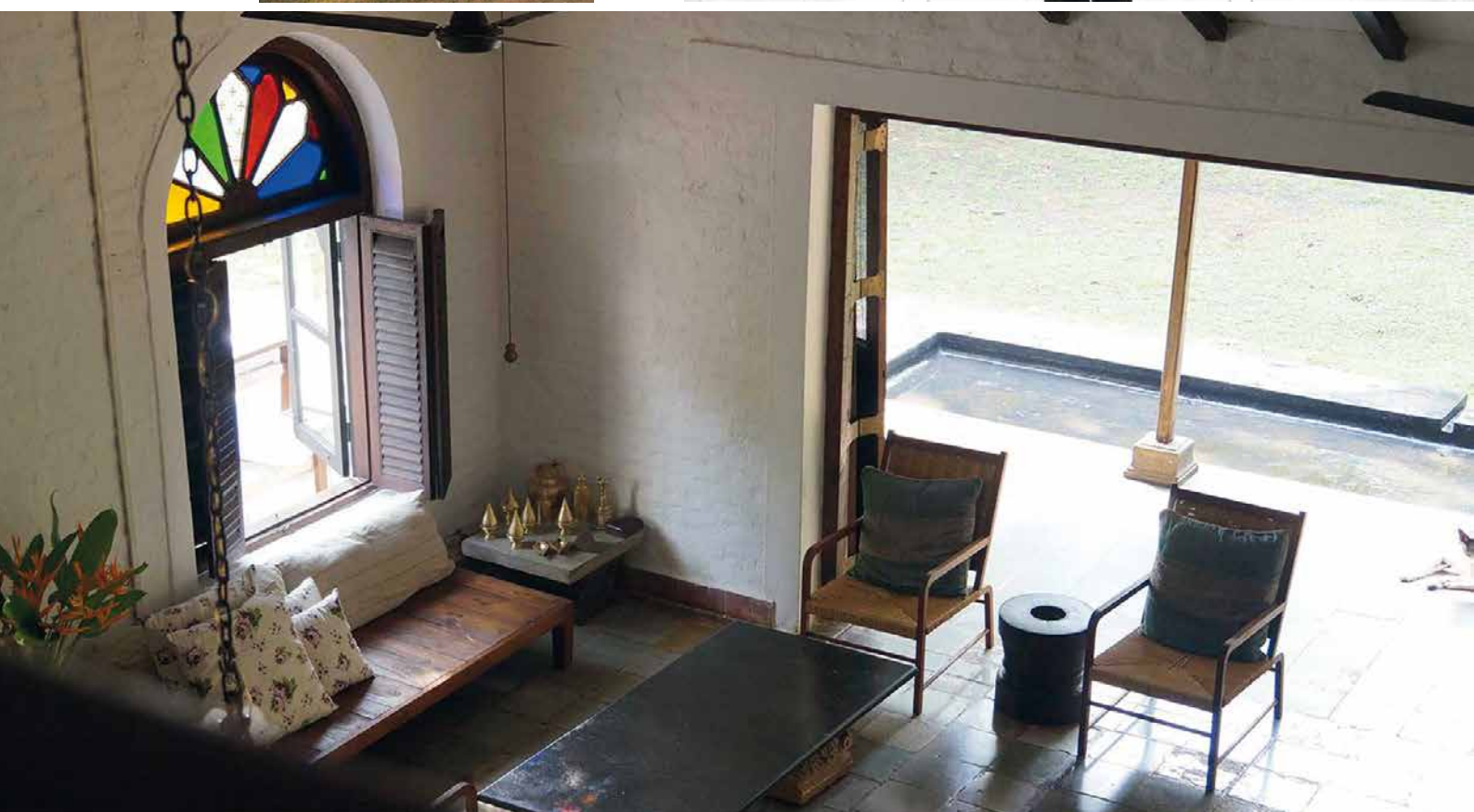
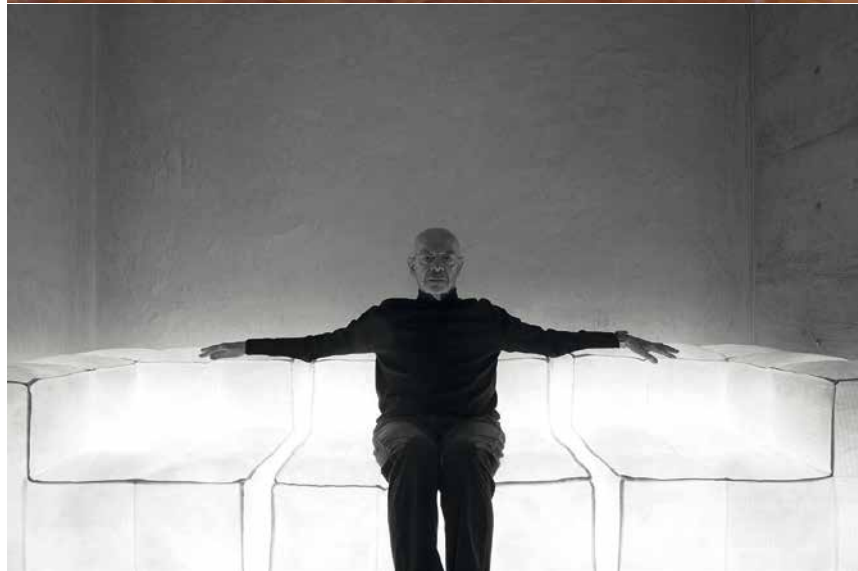
Mario Bellini

Mario Bellini – živi u Milanu u zgradi iz 19. vijeka. Ponos doma je devet metara visoka tavanica i biblioteka.

Biyou Jain

Biyou Jain – živi u seoskoj idili, 30 kilometara udaljenoj od Mumbaija u Indiji. Zaštitni znak su bazen i velika soba za čitanje puna dnevnog svijetla.

→ **FLAMINIA.**

www.ceramicaflaminia.it

VODEĆI TRENDovi U UREĐENJU KUPATILA

KUPATILA SU ODAVNO PRESTALA DA SLUŽE ISKLJUČIVO SVOJOJ FUNKCIJI, PA SU DANAS SIMBOL UDOBNOSTI I LUKSUZA, MALE OAZE MIRA I RELAKSACIJE. NJIHOVOM UREĐENJU STOGA PRISTUPAMO S VELIKOM PAŽNJOM...

Osnove uređenja

Uređenje kupatila za mnoge predstavlja najzanimljiviji dio pri dekoraciji doma. Dok je njegov izgled ne tako davno zavisio od odluke vašeg vodoinstalatera, danas postoji mnoštvo opcija uređenja između kojih možemo birati, zavisno od budžeta i prioriteta. Naglasak se pomjerio sa čiste održivosti i funkcionalnosti, na personalizaciju i udobnu

atmosferu samog prostora. Kupatilo tako mnogima predstavlja utočište u koje mogu pobjeći na kraju napornog dana i posvetiti se samo sebi.

Zbog toga se u uređenje kupatila uloži najviše vremena, truda i naravno, materijalnih sredstava. Ipak, dobro uređeno kupatilo predstavlja dugoročno ulaganje, s obzirom da njegov izgled neće te mijenjati tako često, kao što je to slučaj s ostalim prostorijama.

Novine u uređenju kupatila

Danas su sve popularniji veliki i prostrani prostori, koji uz klasične sanitarije sadrže i namještaj, tekstile i visoku tehnologiju. Takođe, kupatilo danas uključuje i sve više privatnih prostora, poput ograđenog dijela za presvlačenje ili posebnog dijela za šminkanje. Ipak, tajna dobro uređenog ku-

patila nalazi se u malim luksuznim detaljima, bilo da se radi o poboljšanoj funkcionalnosti kroz ugrađenu visoku tehnologiju, ili o čistoj estetici kroz pažljivo odabrane ukrasne komade.

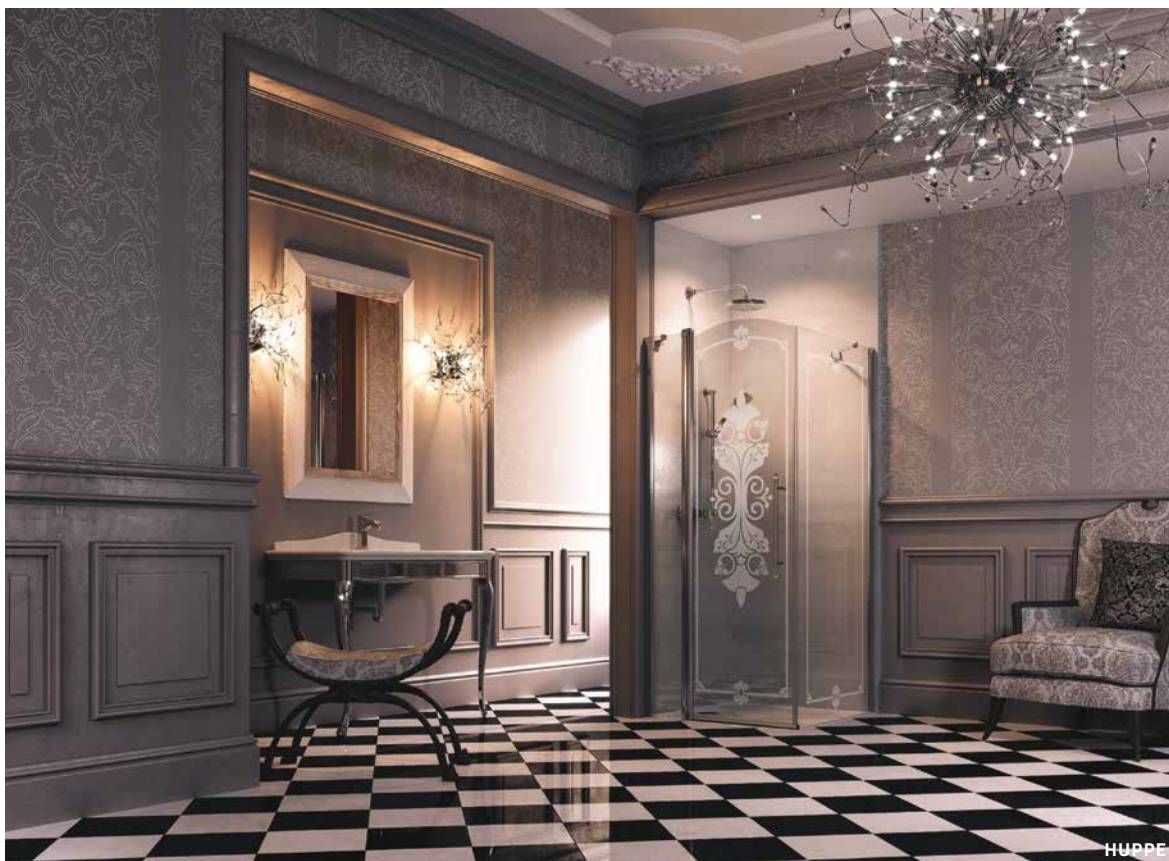
Kako je cilj današnjeg društva povećati ekološku svest, tako su sve popularnija i pametna reše-

podnog grijanja, koje će takođe pozitivno djelovati i na vaše zdravlje. Vrlo zanimljiv detalj koji se definitivno pokazao kao vodeći trend jesu mali, ugrađeni frižideri. Iako se na prvi pogled čini neprikladnim, rashlađeni prostori su idealno mesto na kojem bi trebalo držati lakove za nokte, određene ljekove, ali i

organske kozmetičke proizvode.

Što se tiče uređenja kupatila, istakla su se tri vodeća trenda.

Najpopularniji od njih je **dizajn inspirisan spa centrima**, koji odiše luksuzom, urednošću, vrhunskom funkcionalnošću i naravno, čistom estetikom. Glavni

nja u uređenju kupatila. Toaleti s dvojnim ispiranjem koji štede vodu zamijenili su staromodne vodokotliče, dok se kao najnoviji trend nametnulo recikliranje vode iz tuševa.

Sanitarna oprema dobila je nove, ponekad zapanjujuće oblike. Klasične umivaonike zamijenio je neobičan dizajn – uz već popularne ravne, jednostavne linije kvadratnih umivaonika, dolaze nam i asimetrični, zakrivljeni, pljosnati, valoviti ili umivaonici u boji.

Ukoliko imate priliku i mogućnosti, preporučujemo vam uvođenje

cilj takvog dizajna je okružiti se prirodom, u čemu će vam pomoći odabir pločica u teksturama prirodnih materijala i umirujućih, zemljanih boja. Kamen i drvo tako čine najpopularnije materijale, dok ćete možda najbolji utisak ostvariti pločicama od bambusa. Usprkos neutralnim tonovima, sve su popularnije i pločice sa ručno oslikanim motivima. Najnoviji trend je dizajn inspirisan tradicionalnim japanskim ilustracijama, kojim dominiraju detalji poput roze trešnjinog cvijeta i zelenih slavuja na petrolej-plavoj podlozi. Ukoliko imate veliki prostor na

raspolaganju, opcije za ličnu wellness oazu su mnogobrojne. Najbolje je uložiti u dobru kadu ili tuš, glavne djelove kupatila zaslužne za vašu relaksaciju. Tako su danas vrlo traženi veliki, walk-in tuševi, sa ugrađenim masažerima, parom, kontrolom temperature i audio sistemom. Klasične masažne kade i dalje ne gube na popularnosti.

Spa atmosferu ostvarićete i tap-

ciranim ležaljicama, stilizovanim drvenim ormarima i obavezno prigušenom rasvjetom. Vrlo je važno zatvoriti ormariće kako bi se zadržao utisak urednosti i

metala i kamena. Kod ovog minimalističkog dizajna najbitniji su detalji, poput drški za ormare ili okvira za ogledalo u toploj boji bronze, koja će unijeti dašak topline u otmen, ali hladan izgled kupatila.

Različiti materijali stvaraju različite efekte, koje percipiramo ne samo čulom vida, već i dodira, što daje jednu novu dimenziju kupatilu.

Poslednji trend uređenja kupatila se odnosi na tradicionalan, pomalo **vintage stil** u duhu viktorijanskog doba. U ovom slu-

čistih linija. Drugi trend u uređenju kupatila je **industrijski stil**, kojim dominiraju uzorci sirovog betona,

čaju potrebno je paziti na izbor materijala i izbjegavati sintetičke materijale, poput plastike, kako biste održali autentičnost.

Kamen, drvo, mermer, cigle i keramika će se idealno uklopiti u vaše vintage kupatilo. I kod ovog stila tajna je u detaljima - antikne slavine i ručke na ormarićima, velika ogledala s impresivnim okvirima, pa čak i porodični portreti ili umjetnička djela. Ipak, najbitniji je izbor same kade - u ovom slučaju preferiraju se velike, samostojeće kade, smještene na sredini kupatila. Od boja dominiraju bijela, bež, siva, tamno plava i zlatna, dok su i tapete prošarane ornamentima čest izbor za ovakav dizajn kupatila.

Ormarići za kozmetiku

Bez obzira na stil koji izaberete, najčešći problem pri uređenju je pitanje smještaja raznovrsnih kozmetičkih potrepština. Ormarići za kozmetiku vrlo su važni za cjelokupan dizajn prostora i potrebno ih je dobro osmisliti i oblikovati u skladu s ostatkom kupatila. Izbegavajte velike, duboke ormare, i umjesto njih odaberite manje, sa puno pregrada, vertikalne police za peškire ili čak police u obliku kocke, kako bi vam sve bilo na dohvata ruke.

U malim prostorima, taj problem je pogotovo izražen. Kod malih kupatila ormariće možemo smjestiti iza ogledala, ispod umivaonika, ili na dio slobodnog zida. U tom slučaju najbolje ga je postaviti vertikalno, uvis, što je više moguće. Ako je kupatilo malo i mračno, neka ormarići budu izrađeni u visokom sjaju ili sa ogledalima na vratima. Pri uređenju kupatila najbitnije je znati šta želite da postignete, pronaći inspiraciju i unijeti malo strasti u ovaj proces. Ukoliko imate ograničen budžet, željeni izgled najbolje ćete postići glamuroznim detaljima, poput kristalnog lustera, koji će unijeti dašak elegancije u vaše kupatilo.

HÜPPE

SHOWER SOLUTIONS

www.hueppe.com

STAKLENA STIJENA NA KADI I TUŠ KABINI: DA ILI NE?

Staklene stijene izuzetno su popularne kao zaštita od prskanja na kadama i tuš kabinama. Lijepo izgledaju, a zbog prozirnosti kupatilo izgleda vizuelno veće. Ali, kao problem se nameće pitanje održavanja. S vremenom ih postaje teško temeljito očistiti. Problem je samo u neredovnom čišćenju. Ako se uspijete natjerati da nakon svakog korištenja prebrišete staklene površine suvom mekom krpom, a jednom nedeljno ih operete i odgovarajućim sredstvima za staklo, neće vam se nakupiti tvrdokorni kamenac. Na tržištu postoje i specijalna sredstva i premazi upravo za takve staklene površine, koja, uz to što čiste, ostavljaju vodootporni sloj na koji voda ne prianja neko vrijeme. Dakle, staklene stijene DA, a razlog više tome je i podatak da Huppe oplemenjene staklene površine garantuju da Huppe Anti-Plaque staklo jednostavno ne dozvoljava da se kamenac i nečistoće ugrizu u staklo. To omogućava i brzo čišćenje tuša.

cataC

KUPATILSKI VENTILATORI

---

www.cnagroup.com.es

TAJNE MAJSTORA ENTERIJERA: ŠTA TO PROSTORE ČINI PRELIJEPIM I UDOBNIIM?

Kada uređuju prostore, dizajneri enterijera znaju neke tajne i trikove zbog kojih, između ostalog, i naplaćuju svoje usluge.

Svi se slažu da postoji nekoliko pravila koja slijede kako bi od svakog prostora napravili izuzetno lijep i prijatan ambijent za život. Pročitajte šta je to čime se, između ostalog, vode.

Možda vam zatreba, a i možda konačno otkrijete šta to fali vašem životnom prostoru da biste konačno postigli što ste oduvijek željeli.

Neka vam spavaća soba gleda na istok. Buđenje uz izlazak sunca daje posebnu energiju.

Osvjetlite sobe sa dvije strane. Ovakvo osvjetljenje pravi posebnu atmosferu.

Terasa koja je duboka. Izbačene terase i uzane nijesu primamljive da se u njima provodi vrijeme. Kad birate, birajte terase gdje možete da sjednete i popijete kafu ili da doručkujete.

Pogled sa prozora. Veoma je važno da vam pogled iz stana ili kuće ne zaklanja drugo zdanje. Nezamjenljivi su stanovi iz kojih 'puca' pogled.

Mjesta za okupljanje su veoma važna. Trpezarijski stolovi ili dnevna soba treba da budu tako

organizovani da je u njima prijatno razgovarati tako da svi između sebe mogu da se gledaju (nije primarno da svi vide TV ekran, već jedni druge).

Različite visine plafona je stari trik koji veoma doprinosi prijatnom boravku u prostoru.

Sjedenje uz prozor, prozorska udubljenja i svaki takav kutak daje posebnu draž.

Ništa bez zelenila. Živog, naravno. Nikako ne unosite vještačko cvijeće. Bašta skrivena od pogleda. Ili bar jedan njen dio.

Dječji 'kućerci'. Djeca vole da se igraju u malim i nižim prostorima.

Tajna mjesta. Ovo su posebna mjesta za čitanje, pisanje, meditiranje.

Stvari koje su vam obilježile život. Od knjiga, slika, fotografija, uspomena sa putovanja, poklona - od svakog stana ili kuće prave dom.

ROYO GROUP

Bath & Habitat Design

www.royogroup.com

/ ZANIMLJIVOSTI /

STVORITE SOPSTVENU SPA OAZU

Uz pet kratkih savjeta, i sami možete napraviti svoju malu spa oazu u sopstvenom domu...

Više nema potrebe odlaziti u spa resorte kako biste se opustili, jer to sada možete učiniti u miru sopstvenog doma. Svakako, nećete imati nikoga da vas izmasira, ali osjećaj spa oaze sigurno će vas utješiti.

- Prvo što vam treba je ugradna kada, koja se ugrađuje u nivou poda, koja će vašem kupatilu dati dašak luksuza.

- Sledeći korak je televizor ili barem zvučnici kako

biste mogli da uživajte u mirnoj muzici ili omiljenoj TV emisiji.

- Neutralne boje su najbolji izbor, jer su vam potrebne kako biste se dodatno opuštili.

- Ogledalo koje vam pruža iluziju dubine idealan je dodatak za stvaranje spa doživljaja, jer povećava prostoriju, pa imate doživljaj kao da ste u pravom resortu.

- Zadnji korak su mirisne svijeće. Poprilično očit potez, ali njihov efekat je vrlo blagotvoran jer na većinu ljudi djeluju umirujuće.

Opuštite se i uživajte!

hidrocom

SVE SVRSTE VODOINSTALACIJA

UGRADNJA

Sauna / Mini bazena / Hidromasažnih kada / Kada / Sanitarija

www.hidrocom.me

Hidrocom d.o.o./ Donja Gorica bb / 81000 Podgorica
Tel: 067/617-665
e-mail: hidrocompg@gmail.com

/ ZANIMLJIVOSTI /

DIZAJN ENTERIJERA KANCELARIJA COCA COLE U LONDONU

Možda jedan od najmoćnijih brendova na planeti, Coca-Cola, ima novo mjesto koje može da nazove dom - premješteno i renovirano sjedište u Londonu. Arhitektonski studio MoreySmith dizajnirao je prostor podijeljen na četiri cjeline, četvorospratni prostor, preuređenje 6.000 kvadratnih metara zgrade koja je prvobitno bila dizajnirana 1912. godine. Projekat obuhvata terasu na krovu, kafe, salu za sastanke, kancelarije otvorenog tipa itd. Kao što se i očekivalo, enterijer je

prepun Coca-Cola memorabilijama, čuvenim crvenim natpisima Coca-Cola, začinjjen sa ikoničkim Coca-Cola flašama koje se koriste za osvjetljenje i vizuelni dojam. Jedna od najznačajnijih karakteristika projekta je zid sastavljen od 5.000 recikliranih flaša. Dizajner Stjuart Haigarth dizajnirao je specijalno za ovaj projekat komad, nalik kometi; sastavljen od 80.000 akrilnih parčića leda i LED osvjetljenjem - luster drže ultra tanke fine žice, a visi sa drugog sprata gdje se nalazi recepcija.

noken
PORCELANOSA Grupo
www.noken.com

MONOHROMATSKE LEGO KOCKICE ZA ARHITEKTE

DANSKA FABRIKA IGRAČAKA LANSIRALA JE NOVE KOCKICE IZ KOLEKCIJE LEGO ARCHITECTURE STUDIO KOJE PO PRVI PUT NIJESU OFABRANE U JARKE BOJE.

U novom Lego Architecture Studio setu nalazi se 1.200 elemenata i 76 jedinstvenih komponenti – od zarubljenih blokova pa sve do običnih kockica – koje budućim arhitektama pružaju veliku slobodu u igri. Pomoću ovog seta moguće je napraviti poznate arhitektonske bisere poput Ajfelove kule ili fontane Trevi ali i potpuno nove kreacije koje se rode u mašti djeteta... ali i kod starijih koji ovoj igrački neće moći da odole. Ovo je vjerovatno prvi put da Lego nije ofabrio

kockice u jarke boje. Sve kockice u novom setu su u monohromatskoj koloritnoj šemi a tu su i providni blokovi koji se mogu iskoristiti za velike zastakljene površine. Uz set se isporučuje i vodič na 250 strana koji će buduće projektante uvući u svijet arhitekture ali i pokazati im neke principe kako da skockaju što bolju igračku.

 inda®
www.inda.net

LUKSUZNE VINIL PLOČE

ID Inspiration 55-70

Nemački kvalitet, evropski dizajn

Tarkett luksuzne vinil ploče su modularne podne obloge izvanrednog kvaliteta. Prilagodljivi formati, savremeni dezeni i nebrojene mogućnosti dizajna pružaju Vam savršeno iskustvo vrhunskog poda.

Ekološko rešenje, lako održavanje

Luksuzne vinil ploče daju optimalan kvalitet unutrašnjeg vazduha i 100% su podložne reciklaži, a Topclean XP površinski sloj olakšava čišćenje i održavanje, bez potrebe za voskiranje i poliranjem.

Designed in Europe
MADE IN GERMANY

Preko 75.000 kombinacija

www.tarkett.rs